

ועדת החקירה - 15.1.74

ישיבה נס - בוקר
העד: אלוף (מיל.) אהרן יריב~~3108~~עדותו של אלוף (מיל.) אהרן יריב

אתה סגהיר בהן צדק להעיד את האמת?	<u>הי"ר אגרנט:</u>
כן.	<u>יריב:</u>
ידוע לך שהעדות היא סודית והריון הוא סורי?	<u>אגרנט:</u>
כן.	<u>א. יריב:</u>
אתה אלוף בסילואים אהרן יריב?	<u>אגרנט:</u>
כן.	<u>יריב:</u>
אתה יכול לומר לנו כמה טרטים על קורות חייו?	<u>אגרנט:</u>
נודלתי בסוסקבה, גדלתי עד גיל 14 בחו"ל בלסביה, נודלתי בדצמבר 1920. ב-1935 עליתי ארצה, גמרתי את בית ספר החיכוני החקלאי בפרדס חנה. ב-1941 התגייסתי לצבא הבריטי, שירתו בצבא הבריטי ביחידות היהודיות של חיל רגלים.	<u>יריב:</u>
איפה?	<u>אגרנט:</u>
מה שנקרא באפספולסטיניאין ואחרי זה הבריגדה ושירתי בצבא הבריטי עד נובמבר 1946, וסיימתי את השירות בדרגת סרן. אחרי זה למדתי שנה בסוסד שהסוכנות היהודית הקימה בירושלים, סוסד להשתלמות מדינית קראו לזה, או בלשון צינית: בית ספר לסיטלוסטיס.	<u>יריב:</u>
איתן קראו לזה?	<u>צבצל:</u>
כן, איתן ואריה לכבי. באוקטובר 1947 גויסתי על ידי הגנה באופ, מלא להי ת שליט	<u>יריב:</u>

של הרמטכ"ל של ההגנה ולמעשה מאז עד

1 לאוקטובר 1972 הייתי בשירות צבאי.

אגנט: אנחנו יושבים היום בהמשך של ארבעה חברים
כי פרופ' ידין חולה. הוא הסכים שנשמע את
עדותך בהעדרו והוא יקח ויקרא את הפרוטוקול.

יריב: אחרי הקופה של הידתי שליטה של הרמטכ"ל
של ההגנה, זה היה יעקב דורי ז"ל, עבדתי
במה שקראו אז אג"ם, אגף הסבצעים.

אגנט: סתם זה היה?

יריב: זה היה ב-1948, בהחילה 1948, בחודשים
הראשונים של שנת 1948. בראשו של האגף
עמד אז יגאל ידין. אני חושב שמי שהביא אותי אז לגיוס היה רב-אלוף לסקוב.
אם אני לא טועה. כמה ימים אחרי 15 למאי 1948 הייתי סגן מפקד גדוד בחטיבת
אלכסנדרובי. אחרי זה מפקד גדוד בחטיבת כרמלי.

לסקוב: 21?

יריב: כן. ושם הייתי עד סוף מלחמת הקוממיות.
אחרי זה עברתי קורס הייתי בטחור הראשון

של קורסי מנ"דים בפיקודו של רב-אלוף לסקוב. אחרי זה הייתי מדריך כשנה
בקורס זה. אחרי זה נשלחתי לליטורים בצרפת לבית הספר לקציני מטה בפריס. שוב,
הוא (לסקוב) היה אשם בזה אני חושב. אחרי משחזרת הייתי כשנה ראש ענף הסבצעים
במחלקת הסבצעים באגף המטה הכללי תחת פיקודו של יצחק רבין. וכעבור שנה
נתמניתי לראש צוות להקמת בית הספר לפיקוד ומטה (פנ"מ). שנתיים בערך עסקנו
בהקמה ושנתיים הייתי מפקדו של בית הספר. זאת אומרת סך הכל ארבע שנים.
אחרי זה הייתי כשנה ראש מטה פיקוד המרכז, כשרב-אלוף צור היה אז אלוף הפיקוד.
ולאחר מכן נשלחתי בסתיו 1957 לווינגטון כנספת צה"ל לארצות ברית ולקנדה.

1998

חזרתי באפריל 1960 ובחפזי לספקר הטיבה גולני. אני לא יכול להתאפק ולהוסיף הודות לרב-אלוף לסקוב, כיכ היה קשה מאוד לקבל את התפקיד הזה, אבל לא בזה אתם מעוניינים. והייתי ארכעה-עשר חודש ספקר גולני. ובאוגוסט 1961 נחמתי לעוזר ראש אפ"ן, כשאלוף הרצוג היה אז ראש אפ"ן, והסכתי כחפקיד הזה גם חתה ראשותו של אלוף עמית. וב-1.1.64 נחמתי לראש אפ"ן ושיחתי בתפקיד הזה עד 1.10.72. כמה ימים לפני זה כנתה אלי ראש הממשלה וביקשה אותי שאני אסייע לה בנושא המלחמה בטרור מבחן"ל, ושיחתי כיועצה לעניין זה השעה חודשים עד ל-1.7.73. ואז הלכתי לפוליטיקה במסלוג העבודה. ועסקתי בכחירות עד ל-6 לאוקטובר. ב-6 לאוקטובר לפני הצהריים, טלפן אלי מישהו מהמסלוג, כעצם העיר אותי בטלפון ואמר לי האם אני שמעתי משהו. אמרתי - אני לא יודע שום דבר. אמר לי, יש שמועות שיש מלחמה. טוב, החלתי להתעניין, גיליתי שמתו קורא ואז רצתי למטה הכללי וראש המטה הכללי קרא לי וביים אותי בתור עוזר לו. והייתי פגויים עד ל-18 לדצמבר.

ראש המטה הכללי זה הרמטכ"ל?

אגרטל:

כן.

יריב:

הוא גייס אותך כעוזר לו?

אגרטל:

כן. הוא גייס אז שני אלופים את האלוף

יריב:

זאבי ואותי ומינה אותנו כעוזרים לרמטכ"ל.

והייתי פגויים כחפקיד זה עד ל-18 בדצמבר 1973.

מה קרה לך ב-31 בדצמבר?

נבנצל:

ב-31 בדצמבר, בסוף 31 בדצמבר נכללתי כרשימת

יריב:

הסועדים של הפך שנקחרו לכנסת.

ב-31 לדצמבר נבחרת לכנסת?

נבנצל:

בעצם אתמול קיבלתי את ההודעה מטעם ועדה הבחירות

יריב:

שנבחרתי לכנסת.

ברגע זה אתה חבר כנסת או לא?	<u>נכנצל:</u>
זה כאסה אינני יודע, את הסטטוס החוקי אינני יודע.	<u>יריב:</u>
קיבלת את התעודה?	<u>לנדוי:</u>
כן.	<u>יריב:</u>
אבל עוד לא הצהרת אמונתי.	<u>לנדוי:</u>
חברי הכנסת השביעית הם ככל זאת חברי כנסת. אני מסכים.	<u>נכנצל:</u>
	<u>יריב:</u>
כתיוחך ראש אמ"ן, זה היה סתי אמרת?	<u>אגרנט:</u>
פראטון לינואר 1964 עד 1 לאוקטובר 1972.	<u>יריב:</u>
בהקופה הזו היית צריך לתת הערכות לרסטכ"ל, לשר הכטחון, ביחס למשל לכוונת המצרים והסורים למלחמה. אנו שמענו כאן על קונצפציה שהתקבלה באמ"ן עוד בזמנך על הנושא הזה, דהיינו: כי מצד אחד המצרים הרגישו, העריכו שלצה"ל יש עליונות בייחוד באויר, בייחוד היכולת לפגוע בעומק מצרים, ושהם לא יילכו למלחמה אלא אם ירגישו שלהם יש הכוח האוירי, מסוסי קרב, המצצה, לפגוע בשדות התעופה שלנו. סהוד השני שמצרים וסוריה יילכו למלחמה בעת ובעונה אחת כלפינו. אלה היו דומני שני המרכיבים של הקונצפציה הזו. והאם זה נכון שהיא נוצרה בזמן שאחא היית ראש אמ"ן ואחא היית שותף לקונצפציה זו, אולי אני הקונצפציה הזו, ושזה הדריך אותך אחרי מלחמת ההשבעה שנסיימה בקיץ 1970,	<u>אגרנט:</u>
	<u>יריב:</u>
באוגוסט 1970.	<u>יריב:</u>

3239

~~3239~~

.או.

- 5 - 10 -

ועדת החקירה - 15.1.74
ישיבה נט - בוקר
הערך אלוף (סיל) א. יריב

ושזה הדריך אותך גם כן בהערכותיך, בהערכות
לרמטכ"ל.
שספרת ~~לרמטכ"ל~~ האם זה נכון? אולי ~~הוא~~ =

אננסו

חסכיר את זה בפליט שלך?

אחרי כן רב.

דעת החקירה - 13,174 - 11 - לפני כן רשמה א.ו.
 ישיבה נ"ט (בקר)
 הקדו א. יריב

א. יריב: העניין רי מורכב, על ההערכה השפיעו כפוכן כמה דברים, עד כמה שאני זוכר את הדברים כלי לקרוא עוד-פעם את כל החומר, מצד אחד השפיעו ידיעות.

היו"ר אגרנט: זה היה בתקופת ההחשמה?
א. יריב: בין אוגוסט 70 לאוקטובר, עד שאני הייתי - אוקטובר 72. השפיעו, מצד אחד ידיעות, שבדיעות זה היו, אינני

יודע באיזה מסרה זה הוסבר לכם - היו לנו ידיעות

הסביר לנו את החשיבה המצרית, וכך תופיעה האלמנט, בו וגם כהרבה ידיעות אחרות, אבל הוא היה בעניין זה היה לו משקל, לא אדיר מכדיע, אבל היה לו משקל רב. בדיעות האלה האלמנט של הפניות ממלחמה כל עוד אין להם אמצעי שיכול להכות את ישראל בעומקן והכוחה היתה בעיקר, לא רק, בעיקר למסוסיס, הם לא יצאו למלחמה. או הייתי אומר אחרת - נראה היה שהידיעות, שזה גורם שמוע מהם יציאת למלחמה. זה מצד אחד. אני רוצה להדגיש, שהיו הרבה ידיעות מסוג זה, לא בדיוק כאותו סגנון ובאותו נוסח

היו הרבה ידיעות שתמכו בהערכת

זה היה יותר לקראת סוף 71, תחילת 72. יותר לקראת 72, שהם לא עוסקים במני יציאת אימפונטית למלחמה.

ישיבה נ"ט (בקר)

תעד: א. יריב

זה היה פתי?

הש"ך אברנט:

הייתי אומר, שזה החגבש יותר לקראת סוף 72/71,

א. יריב:

כי אז הגיעו, אם אני לא טועה, אני מדבר עכשיו מהזכרון

אני יכול בהחלט לטעון כה, רכס, אבל ההערכה שמצרים וסוריה יצאו יחד,

אם אינני טועה, אני אומר את זאת בהסתייגות, אבל זרמה לי שזה היה כך

- שכן ראיתי אפשרות שמצרים תצא למלחמה בעצמה אבל לא סוריה בעצמה.

זה היה נראה לי הרכה פחות סביר.

זה בצד אחד, אבל בצד שני, ככל אופן אני ראיתי

תמיד עוד שני דברים, שלושה דברים:

אחד - את גורם ההתעצמות הצבאית המצרית, אינני זוכר

כאיזה הערכה שנחיה אני סחאך לי שאתם כינהיים כידיעות שמעתם הערכה חצי

שנחיה, הערכה שנחיה, תקופתיה וכיוצא בזה. אינני יודע באיזה סוג זה היה.

אני אז כדיוצאים השתדלתי להגדיר - באיזה תנאים בכל זאת כן אפשרי שתמצרים

בכל זאת יפתחו במלחמה, גם כאשר המסקנה היתה - שכרגע ה לא אימפונט

פשוט הנסיך ליסר אוהי, שצריך להשתדל לחפש, מה הם התנאים שבהם ככל זאת יפתחו

במלחמה? כי אז במציאות אם מתגלות לך ידיעות שהן פוכיות שהתנאי הזה

מתקיים, או התנאי הזה עלול להתקיים יש לך סימן אדום, שאולי כן הולכים

למלחמה.

דיוצאים מנימיים לפני סיכום ההערכה או אחרי סיכום ההערכה?

זבנצל:

לפני סיכום ההערכה, ואני לא זוכר באיזה שנה היה, זרמה

א. יריב:

לי זה היה ב-71, למשל, אחד התנאים היה, אמרנו - אם יגיע

נשק אטומי ארוך טווח, כמו אסקאד, שבסופו של ענין הגיע, זה עלול להשפיע על

הערכתם של מצרים, על הערכה יכולתם של המצרים לצאת למלחמה.

מסיבה נ"ט (בקר)

הער' א, יריב

א, יריב

בניגוד ליריעה הזאת, שכל עוד שאין להם מספר שיכול להכות לעומק, אכ" נ"ט
עם סווא אסטרטגי עלול לשנות את החלטתם.

לנדאו: וזה היה כ-71?

א, יריב: אני חושב, אני לא יכול להחזיק.

לנדאו: מספר שיש לנו פה ההערכה לשנת, יולי 72.

א, יריב: אני כמעט בסוף שזה לא בפרט 72, לכן אני אומר - שאני

חושב שזה היה ב-71.

לנדאו: יש לנו את זה בחוף התיק הזה בסוף 210.

א, יריב: לכן אני אומר - אני חושב שזה היה ב-71.

לנדאו: פרט זה נעלם כ-72?

א, יריב: אני לא זוכר, אם אני אקרא עוד-פעם את 72 אולי אזכר.

לנדאו: אני אראה לך את הסוף.

ה, לסקוב: אני אזכיר לך, הייתה פגישה אחת שהם אמרו על "סקאד"

שזה כחומר קונצנציונלי אינו סוכן.

א, יריב: יכול להיות שזאת הייתה הסיבה, אני לא בטוח.

(מר לנדאו פגיש לעד את הסוף 210) (לאחר עיון

בסוף) אני הולך לחלק הצבאי במספר, אני מתאר לי שהוסבר לכם איך כל זה

זכנה זכו'. כן אני רואה שפה זה איננו, פה מסנו את הדגש על ענין היל-האוויר.

אני באמת איננו יודע מה הסיבה, אני באמת איננו זוכר, אבל אני זוכר פה

בכל זאת.

לנדאו: רק כדי לזהות יותר את ההערכה שיש זה כן זוכיע - זו

היתה הערכה שנחיה, חצי שנחיה?

א, יריב: או שנחיה או חצי שנחיה, איננו זוכר.

ר.ב.א.

- 14 -

ועדה החקירה - 15.1.74

ישיבה נ"ט (בקר)

העד: א. יריב

מ-71?

לנדאן:

אני כמעט בטוח ב-71, אולי זה היה בהערכה חצי-שנחית

א. יריב:

של 72.

זה אין לנו.

לנדאן:

לא, זה לא יכול להיות. כי אם זה ידוע 72, החצי-שנחית

א. יריב:

זה בסתיו, אם כך זה יכול להיות או בהערכה חצי שנחית

או בהערכה השנחית של 71.

אם כן בחשובה לשאלתכם - לפה אם כן זה לא הוזכר כאן? -

אני אינני יודע, אני פשוט אינני זוכר.

אמיתי אם כן - מצד אחד הידיעות, מצד שני - אני בכל

אופן גם תמיד שקלתי את הדברים הבאים:

(1) תמצוב תכנותיהם, כעיקר של המצרים פה, כשטא.

בקיץ 71, אם אינני טועה, אני חושב שזה היה בקיץ 71, אנחנו הערכנו שלמעשה

כמעט כל ההכנות של המצרים לצליחה בשטח הושלמו. אם זה מעברים תת-מימיים

בתעלה המים המתוקים (אני סתאר לי שאתם בקיאים בעניין)

לא, על זה לא שמענו על תעלה המים המתוקים.

לנדאן:

בתעלה המים המתוקים הם הכשירו מעברים על ידי זה שאתם

א. יריב:

פילאו את התעלה בכל מיני מקומות באבנים, פעל לאבנים

מגאא

היתה שכנה מים לא עמוקה וזה מאפשר מעבר.

זה מפערב לתעלה?

בנצל:

כן הכל מפערב לתעלה.

א. יריב:

מה הרעאב שלה?

בנצל:

של תעלה המים המתוקים, נדמה לי שהמטרה לפעלה 7-10 מ'

א. יריב:

אם אינני טועה, הם הכשירו דרכי גישה לאורך כל התעלה.

8407
8107

ר.כ.א.

- 15 - 20 -

ועדה החקירה - 15.1.74

ישיבה נ"ט (בקר)

העו: א. יריב

א. יריב:

מטחי צליחה, משטחים לציוור לצליחה, הם הכשירו

כתוך התעלה בצד שלהם, הם שכרו את הדופן כדי שאפשר יהיה לרדת לתעלה, במשפט אחד - בנוסף ליריעות, כל היריעות מצד אחד, שהם הראו על התרחקות של מלחמה בגלל המומנט של היכולת להכות בעומק, מצד שני, שקלתי אם כן אם ההכנות בשטח, אם אינני טועה זה היה כ-71, בקיץ אביב 71. ההכנות בשטח היו כבר כמעט מושלמות, או היו מושלמות במידה כזאת שהערכת המחקר שלי, ואני קבלתי אותה - שאפשר ללכת לצליחת בקלות רבה וצמחייה.

עובדה נוספת שהמיד שקלתי אותה ואתן לכם תיכף

הדגמה, היחה העובדה שבקרבת התעלה, בצד המצרי, בין הדלתה לתעלה, היה מרוכז רוב רוכו של הצבא המצרי.

הנקודה שלישיית - שלמרות הנקודה הזאת שעלתה וצפה

ביריעות , של הגבלה

ביכולת להכות בעומק, היחה התעצמות צבאית מצריה מאד מאד רצינית.

גם כ-71, וגם כ-72.

שקלתי עוד גורם והוא - אני זוכר שאמרתי את זה

מספר פעמים בממשלה ושתכן גם בוועדה הוץ וכשתון - שבמצב הזה של לא מלחמה ולא שלום, צריך לקחת בחשבון את האפשרות של לחצים פוליטיים שיכולים לאתעורר במצרים.

המשך דבריו רשמה א.ג.

צריך לקחת בחשבון את האפשרות של לחצים פנימיים היכולים להתעורר במצרים, צריך
 לחת בחשבון את האפשרות שאולי נראית לא הגיונית, של פה שאני קראתי לה "פיט אנ-אכונ"
 ע"י סארת, ז"א "הבריחה קדימה".

לנדוי: השתמשת בכיסוי הזה?

יריב: השתמחתי בכיסוי הזה כמה פעמים כממשלת.

לנדוי: ז"א שבהיותו נתון במיצר, הוא יעשה דבר שאינו סביר?

יריב: שנראה לנו אולי לא הגיוני מכחינתנו, סחוך הערכה שאנחנו יכולים
 לעמוד בפני צליחה וכיוצא בזה ושהוא לא יוכל להצליח.

בכנצל: ז"א דינמיקה עצמית של המצב, כאחד הגורמים.

יריב: כן, כשזה מצטרף כסובן לגורמים האחרים שהזכרתי, ז"א ההשנות
 המוטלמות וההתעצמות הצבאית הגדולה, והעוכדה שרוב רוכו של
 צבא מצרי מרוכז בין הרלתא לתעלה, וכאמח, אני רואה גם כהנחה הזאת, אמנס לא
 הכל כחוב, אבל ענין הצליחה, אם אף בהערכה הזאת - כי אני עמתי על זה שבאפשרויות
 הצבאיות העיקריות יהיה בספרוט שיסביר מה פרוש הדבר - אחס יכולים לראות שאין
 הבדל כל כך גדול בין מה שהיה ב-73 לבין מה שכתוב כאן בספסך על הצליחה עצמה
 מכחינת הכחות, הצנחנים, הקומנדו, כל הדברים האלה סופיעים מה וכסוף - לא היתי
 זוכר את זה לולא כבוד השופט היה פראה לי את זה - על האופציות, כסוף, נותנים כאן
 שלש אופציות, זה ב-72.

ועדת החקירה - 15.1.74

ישיבה ג"ט בקר

העדה: אלוף (מיל.) יריב

אג

1. לעלות על אדרך ההסדרים ולהתקדם בה לפחות שלב אחד-הסדר חלקי כהעלה. אופציה שניה: להתרכז בפיהוח כחוך מצרים, אופציה שלישית - לנהל מאבק מסוּך מבלי לשלול הסדר חלקי. ז"א גם לעשות הסדר חלקי, גם לעשות דברים כחוך מצרים וגם להכין את האופציה הצבאית. ואז, בכל זאת נאמר מה בסוף, זה מסך אאאאא שנכון ליוני 72.

ובסוף נאמר כאן: "אולם המסך המצרי הנדחה אינו יכל ואינו סוכן לבחור באף אחת משלש האופציות האלה, הוא ממשיך לשאף לאופציה צבאית, אותה יכולים הם להעריך כאפשרית באביב 73, אף כי מטילים אנו ספק אם אכן יגיעו המצרים לכך בסופו זה. מכאן, כל עוד אין כיום אופציה צבאית - ימשיך הקפאון אאאאא באזור.

שכירה הקפאון, שלא בדרך המלחמה אלא באמצעות גישה מדינית חרישה, אפשרית רק אם יהול שינוי בראשות השלטון במצרים, ואם ככלל."

אני מודה לטופט שהראה לי את המסך, אחרת לא הייתי זוכר את זה. עד כמה שאני יכל לזכור, הנה בסוף ההערכה כאן המדוברת על שלש אופציות וכינייהן לא מופיעת אופציה של מלחמה. בסוף, בכל אופן "אולם המסך המצרי הנדחה אינו יכל ואינו סוכן לבחור באף אחת משלש האופציות האלה וממשיך לשאף לאופציה צבאית".

אז איך זה? מכיון שאני ראייתי, עד כמה שאני יכל לעשות רקונסטרוקציה למה שחשבתי, לאלמנטים האלה שהזכרתי מסקל כבוד, ולרצון שלהם להיות דבקים בטאזה " מה שנלקח בכח - יוחזר בכח", ראייתי מסקל כזה שמזכרתיים להשאיר בראשנו את הענין של אופציה צבאית.

אג

לנדוי :

בכל זאת, תראה בעמוד 22 / במסמך 210) שם אתה מדבר
על אופציה צבאית ואומר שהיא אינה ~~אפשרית~~ ניתנת למימוש
כל עוד אין להם מספר טייסות של מטוסי הפצצה קרב.

יריב :

בעמוד 22 נאמר: "מצרים נמנעת מלחדש את הלחימה משתי
סבות עיקריות: א. הערכת הפיקוד המצרי, שהידוש מלחמה
התשה אינו חכליתי ואינו רצוי. אולם, פעולה חכליתית כגון השתלטות על שטח בסיני
לאחר צליחה כעצמה, מותנית בהעלאת כשרו ההתקפי של חיל האוויר וקבלת ציוד יעודי נוסף,
קליטה מספר טייסות קרב הפצצה, חרישות ומערכות מתקדמות ללוחמה אלקטרונית". זה נכון.
אבל, אם אינני טועה גם לפי הידיעות היתה קימה אפשרות שב-73 יקבלו
"סוחוי 20" וגם יוכלו סוחוי 20 וציוד אלקטרוני חדיש.

לכן, מה שמוסבר בסעיף 60 במסמך הזה ש,ה היה בשנת 72
וכאן מדובר על אופציות אפשריות ל-73, עד כמה שאני זוכר, היה מכוסס על הדברים האלה.

אולי עוד דבר אחד, כשאני כאן מדבר אני נזכר בעוד דברים.

היה עוד דבר, שבו היה לי יתרון לגבי האנשים האחרים, לא נאשמתם אלא פשוט אני
התנסיתי. התנסיתי גם במלחמה ששה הימים. היה לי נסיון. אני למדתי בין היתר מעניין
מלחמת ששה הימים, שאם אנחנו נמצאים בחקופת מחימה נמשכת עם הערבים, ואנחנו
נמצאים בהערכה שבגלל סיבות שונות, נקרא לזה כושר ההרתעה שלנו או כל סבה אחרת,
הערכתנו היא שאם נעשה דבר זה וזה, נניח נעשה איזה פעולת תגמול, נפיל להם מטוסים,
והערבים לא יצאו למלחמה, ופדי פעם קורה מקרה, תקריח, ואכן אנחנו רואים שאנחנו
פועלים והם אינם יוצאים למלחמה, אם המצב הזה נמשך זמן רב - אז אנחנו צריכים
לחשוב בהערכתנו. מדוע? כי איננו יכולים לדעת מה יהיה הקס שיסבור את גב הגמל,
ובאיזה מקרה ההערכה לא תתפוש. אם תקופה כזאת נמשכת, אנחנו צריכים להטיל ספק
בהערכתנו הנסייטית של אי נכוונות למלחמה חמשך, כי איננו יודעים מה המקרה שהוא

ועדת החקירה - 15.1.74

ישיבה נ"ט - בקר

הער אלוף (סיל) יריב

אג

אשטאחא יהיה הקס שיטבור אח גב הגמל ויברוס אצלם לשינוי בהערכה.
למה אני מזכיר את זה?

יו"ר אגרנט :

ז"א , לדעתך אם המצב הזה ימשך תקופה ארוכה, אנחנו
צריכים להביא כחשבון שכלל זאת הקונצפציה לא תופשת.
יהיה משהו שיטבור את הגישה.

יריב:

אע"פ שההערכה הבסיסית הוכיחה את עצמה כמה פעמים.

נכנצל.

זה כמו הדינמיקה של לא שלום ולא מלחמה. זה רק כמונחים
אחרים.

לנדוי :

אני רק מבקש שתדויק בעניין זה. אחת מדבר על דכורים
שהערכה בשעתו ולא לאחר מעשה? יש על זה גם מסמכים.

יריב:

לא. אין לי מסמכים. למה אני אמרתי את הטאזה האחרונה?

בטאזה האחרונה הזאת, היא לא באה לידי ביטוי כאן

במספר. היא לא באה לידי ביטוי בהערכה הזאת. בהערכה הזאת באו לידי ביטוי

הגורמים האחרים שאני הזכרתי. למה אני מזכיר את העניין הזה? כמאי 73 היו ידיעות -

אני כבר לא הייתי אמ"ן אז, אבל כתקף היותי יועץ לראש הממשלה, הראה לי המזכיר

הצבאי של ראש הממשלה, תת-אלוף ליאור, את הידיעות שהגיעו אז על אפשרות מלחמה

כמאי, אני חושב, שאתם מכירים את העניין הזה של , או אפריל או מאי, אולי

את הידיעות ראייתי באפריל והמדובר הוא על מאי.

ועדת חקירה - 15.1.74
 ישיבה נ"ט - בקר
 העד. אלוף (מיל.) יריב

אג.

אז אני זוכר שאמרתי לתת-אלוף ליאור - אלה היו יריעות
 מפורסות מאד - אמרתי לו, כשהוא שאל אותי מה אני חושב על זה, אמרתי לו: תראה, אני
 הייט לא מעורב ברכיבים. אבל, אז אמרתי לו את המאזה הזאת שהזכרתי כאן קדם.
 אבל, אני כהחלט - ביחס למה שהשופט לנרוי אמר - אמר ברכיבים האלה במספר 210 ברכיבים
 האלה כאפן סודע זה בכל אפן לא היה ולא באו לביטוי.

כשהורשח את הקונצפציה לראש אמ"ן שבא אחריך, האם הורשח
 אותה עם סימנים פעירים שלהערכתך אם הם יהיו - הקונצפציה

לסקוב :

לא תופשח.

אם כאקט פורמלי - לא, ז"א לא ישבתי עם ראש אמ"ן ואמרתי לו:

יריב :

הנה הקונצפציה והנה הסימנים הפעירים. לא, זה לא, זאת לא

עשיתי. כשפטרתי את התפקיד לזה שבא אחרי באוקטובר 72.

~~3250~~היו"ר אגרנט.

לא דיברת אתו על קונספציה זאת?

א. יריב:

כלליה כן, הוא היה שותף לכל הדיונים, אבל לא היה אקט

פורמלי שבו מסרתי לו. הנה, אלי, זו הקונספציה שלי,

כך וכך וכך.

רב־אלוף לסקוב טאל גם על הסיסנים המעירים. עד כמה

טאני זוכר, במסגרת הפעולות שנעשו במשך השנים, אחרי 197, תחת כותרת נושא

ההתחלה, היחה גם רשימה ארוכה של נושאים שהם בבחינת סימנים מעירים שחל שינוי

במצב והם צריכים לתת לנו התראה או שהמלחמה אסימטרית, או מתקרבת וכיו"ב.

רק כדי שלא אביין אותך לא נכון - את ההערכה הזאת

נבנצל.

שבמסמך 210 אני מכין, שאתה בא למסקנה שברגע זה אין

אופציה צבאית למצרים, הם רוצים ליצור לעצמם את זו לאביב 1973, לפי העימות,

עד אז היא עודלא תהיה בידם. זה דבר אחד.

כנוגע לחיזה הזאת, אני מכין שאתה היית בדעה, שגם אם יש

קונספציה, יש בה ארוזיה מסוימת ~~על~~ - - -א. יריב: יכולה להיות.

נכון, יכולה להיות ארוזיה מסוימת על ידי זה שמצרים

נבנצל:

יותר מדי זמן תחת האילוץ של נסיבות מסוימות.

לא שלום ולא מלחמה.

א. יריב:

ואז בסוף התגובה/היתה אותה תגובה כמו בתחילת תקופת

נבנצל:

האילוץ.

כן. ברשומת, בסוף 1971, אותה שנה שמאת קרא לה

א. יריב:

הנת הכרעה, בדצמבר היו ידיעות על אפשרות מלחמה והיו

גם ידיעות על תרגיל גדול. ראש המטכ"ל היה אז רב־אלוף ברלב, וזה היה ~~מסמך~~ מסמך

בימים האחרונים לכהונתו. אם אינני טועה, הערכתנו אזה היחה, והערכתי היחה טאמנס

זה לא נראה לנו סביר שאם יצאו למלחמה, אבל בגלל אותם שיקולים שהזכרתי קודם -

ההשלמה של ההכנות כשם לצליחה, ההעצמות שבכל זאת חלה, גם ב-1974 היחה ההעצמות

צבאית גדולה, והריכוז הגדול של כוחות באזור - אי אפשר להתעלם מן האפשרות שאולי ככל זאת ירצו לפתוח במלחמה. ואז ננקטו מספר אמצעים, קודם כל על ידי הסודיעין, טאם אינני טועה, אז גייסנו מילואים כדי להגביר את כושר ההתקנה.

לנדאו: מילואים בסודיעין?

א. יריב: קודם כל מילואים בסודיעין. אם אינני טועה צהל העביר אז שתי חטיבות שהיו במיסונגים, העבירו אותם לאיסונגים

בסיני כדי שיהיה כח, ונעטחה פעולת הונאה, הונאה קטר, כדי ליצור את המצרים רושט שהכנסנו לסיני כח [] . מה שאני רוצה לומר, שלמרות שההערכה הבסיסית

היתה שזה לא נראה לנו כל כך סביר, והיו לנו ~~מספר~~ כבר אז גם ידיעות [] ,

ככל זאת, אותם השיקולים שציינתי - הגלפת כל ההכנו ת, ריכוז גדול של הצבא,

ובתקופה ההיא הוסיפו עוד כח שבא לעטות הרגילים, וההתעצמות - זני אז המלצה

ואמיתי, אמנם הערכתנו הבסיסית היא כפי שהיא, אבל אי אפשר להתעלם מן הניסוקים

האלה, סוכרתיים גם אותם לקחת בחשבון, ויכול להיות שיהיה משהו. ואז ננקטו מספר

צעדים, אני כבר לא זוכר אפילו את כל הצעדים.

נבנצל: על זה יש לנו חומר?

א. יריב: אני בטוח שאפשר לקבל אותו.

ואולי עוד נקודה, שאני בטוח שכבר עלתה. איך בכל

זאת ~~העניין~~ הגיע צהל לכך שקבע שבסיני צריך להחזיק, עד כמה שאפשר, 280 - 300 טנקים.

זה שלוש חטיבות סדירות. למעשה זו אחת החטיבות הכבדות שגרמו ל~~העניין~~ לטרוח שלוש

שנים: היכולת לקיים שלוש חטיבות טנקים סדירות, בנוסף לאחת בצפון.

בין דיחר, אני לא אומר שרק זה, בין היחר זה היה מכוסס על השיקולים האלה שחלק

גדול של ההכנות לצליחה הושלם, או כולם הושלמו, חלק גדול של הצבא המצרי

מרוכז בקרבת החעלה, ואז גם אם תהיה לנו התקנה, היא אולי תספיק בסביל הכוחות הסדירים

אבל היא עלולה לא להספיק להביא את כוחות המילואים, ולכן צריך להחזיק כוח

סדיר כזה, בעיקר שריון, שהוא נותן סיכוי סחקכל על הדעה לבלום את המאמץ המצרי עד

שיגיעו המילואים.

~~3252~~נבנצל

אם אתה מחזיק את הכח הזה כסיני, לפי דברייך, אתה
לקחה בחשבון את האפשרות הזאת, מכאן אתה טוב יכול
להכניס את ההערכה שמלחמה לא סבירה, אני רק הולך בעקבות המחשבה שהצגת.

א. יריב

כן, אבל אני אף פעם אינני בטוח אם הצד השני יתקול
כסוני, אינני יודע.

לנדאו

בקשר עם ההתעצמות האווירית של מצרים, שזה היה כבי
שאנחנו רואים באותו עמוד 22, דבר חשוב, וכפי שזה נראה

לי, זה נעשה במסך הזמן עוד יותר חשוב, כבר אחרי שאתה עזבת. אני רוצה לומר לך,
שאנטי המודיעין של היום אומרים לנו שאצלם היתה הערכה, שכל עוד אין טייסת מצרית
של מסוסי קרב-הפצצה לכל אחד מטדות התעופה העיקריים שלנו, זאת אומרת חמש טייסות,
זה כעצם הגורם המכריע שיפגע אוחס מלצאח למלחמה, האם עוד בזמןך נעשו חשבונות
כאלה, או הדברים נשארו בצורה יותר כללית - כמה טייסות, כפי שאתה זוכר.

א. יריב

אני זוכר שבהערכות מצב קודמות ניתחנו הרבה פעמים
אין יפעל חיל האוויר המצרי, ואז חיטבו כמה טייסות

לאיזה מטרות וכיו"ב. אבל אינני זוכר, אני בהחלט לא יכול לומר בבטחון כן או לא
לשאלתך, פשוט אינני זוכר אם בהקשר לקביעה אפשרותה של מלחמה קבענו מספר טייסות,
אינני זוכר. אני טוכרה לבדוק את זה. יכול להיות שכן, יכול להיות שלא, פשוט אינני
זוכר. מה שאני כן זוכר, זוכר היטב, שהמיד ניתחנו אין יכול להתחלק חיל האוויר
המצרי, למשל, כמה טייסות יכולות ככל זאת להגיע לישראל בטיסה נסוכה, עם חימוש כזה
או אחר, לא כל כך אפקטיבי אולי. אבל לשאלתך, יכול להיות שכן, אינני זוכר.

נבנצל

המושג של אפשרות למצרים להפציץ את ישראל בעומק קיבל
כמה ששמענו שתי אינטרפסיות. האחת והעיקרית היא האפשרות

להפציץ את טדות התעופה של חיל אוויר בצורה כזאת שהוא לא יוכל לצאת להפצצה בעומק
מצרים; אפשרות שניה, פחות מודגשת, להפציץ מטרות אזרחיות בישראל ~~האזרחים~~ או הגפול
על הפצצה של מטרות אזרחיות במצרים.

א. יריב

עד כמה שאני זוכר, דבר אחד לא טוכרה לבטל את השני.
שתי האפשרויות יכולות להיות.

נכנצל.

הנסקא סינא הוא לגבי איזה תפקיד יכולים טילים לפלא. כי
להביא את המלחמה לעורף של ישראל הם יכולים, לפגוע בדיוק

בטרות העופה, אינם יכולים.

א. יריב

אינם יכולים. לשאלתך פר נכנצל, אם הבינותי אותה נכון,
עד כמה שאני זוכר את הדברים, דיברנו גם על אפשרות של

הפצות בסיסי חיל אויר, באיזון מידה יכולים או לא יכולים לעשות זאת. אגב, זה
מוכיר לי, שבאתר הניתוחים של סיג 21 המסופר, הסתבר שיש לו כן יכולת להגיע למטרות
בעומק ישראל עם מטען של 1 או $1\frac{1}{2}$ טון, אינני זוכר.

נכנצל.

כן, שמענו זאת.

א. יריב

מה שקוראים סיג 21 ג'ט, ומה שהמצרים והרוסים קוראים
סיג 21 ט.ס, אלא מה, המספר של הסיג 21 ג'ט לא היה

כל כך גדול.

נכנצל

והמיראז'ים שיחקו איזה תפקיד בטיקולים אלה?

א. יריב

שיחקו אז תפקיד מוגבל, כי מספר המיראז'ים כלוב היה
אז קטן, ואסרו שכאפשרות הם יכולים להגיע, יכולים להשפיע,

אבל אז אסרו, שלא בתפקיד מכריע.

לנדאו

דיברנו גם על האפשרות של החקפת שדות העופה, ולא השלפת.

א. יריב

האפשרות השניה שד"ר נכנצל העלה - פגיעה במטרות אחרות
בעומק ישראל.

לנדאו

מטרות אזרחיות?

א. יריב:

כן.

היו"ר אגרנט.

זאת הבאתם בחשבון?

א. יריב

כן.

היו"ר אגרנט

על ידי מה?

א. יריב:

על ידי טופולוב 16, לפסל, צריך לזכור עוד משהו.

בשנת 1972, אינני זוכר באיזה חודש, קיבלה מצרים את

הטופולוב 16 שיכול לטגר סילי קלט.

היו"ר אגרנט:

זה היה בזמן?

א. יריב

כן.

היו"ר אגרנט:ידעתם? ידעתם שהוא מצוייד בסילי ⁶⁸⁷ביס?א. יריב

רודאי. זו רק זה, ידענו כמה סיליס, וטזה באטאר.

יש אפילו נייר עם ניתוח מאד מאדמפורט של הנושא הזה,

שהוגש לרמטכל ולשר הנסחון.

לנדאו

באיזה שנה?

א. יריב.

1972. אני לא זוכר בדיוק את החודש.

אגב, הקלט היה מזמן בסצרים, אבל הם קיבלו מספר

מטוסי טופלוב חדשים עם סוג קלט טופר. קלט הוא טיל אויר שטה.

היו"ר אגרנט

זה טיל שטופולוב מסגר אותו עם ראש חץ שמחבייה

בסכ"מים?

א. יריב:

מחבייה על מטרה גדולה, מטרה גדולה מוטכת אותו.

אחרי כן שא

- א. יריב: סכונונים אותו בערך ואז הוא הולך ונפסק למטרה. אתה צודק, אדוני השופט, היה טיל שהם השתמשו בו במלחמה שהוא עשה "הומינג" לסכ"מים שלנו. היה לנו מקרה כזה בשארם-א-שיך. היה לנו מקרה כזה ברפידים, על יד סיני. כשאני הייתי בצה"ל, לא היה כרוך איזה סוג טיל זה, האם זה קלט מוחאס לזה או טיל אחר. אולי בינתיים הדבר התברר, אינני יודע. אבל אני עכשיו דיברתי על הקלט שהוא לא סהבייה לתחנות סכ"ם אלא למטרות כוללות בשטח.
- נבנצאל: היתה הערכה של סדר גורל בספרים של קלט?
א. יריב: כן.
- נבנצאל: כאיזה סדר מודלי?
א. יריב: אני לא זוכר, אבל זה היה מדובר במשהו 20-30. בבקשה, אל תתייחסו למספר. המספר לא אסין.
- היו"ר אגרנט: אני רואה פה עוד מספר אחד שאולי יזכיר לך דברים. אתה נחקשת לתת על ידי ראש אג"ם איזה מספר
- אז על התראת.
א. יריב: כן.
- היו"ר אגרנט: אולי חוכל להסביר לנו בקיצור.
לסקוב: איזה טובג זה?
- היו"ר אגרנט: זה תיק 210. מה יכולה להיות ההתראת של צה"ל? במקרה של פתיחת בטלחמה מה יכולה להיות ההתראת? אולי הסביר את זה בקיצור. חסכס מה שאמרת, אם זה מזכיר לך.
- א. יריב: מותר לי לקרוא?
היו"ר אגרנט: בבקשה.
- האם אני צריך להכין כיחס לתזאית הסורית שאתה אמרת שסמעת אין אפשרות של התראת?
א. יריב: אני מוכנה עוד פעם לקרוא את זה, אני לא זוכר.

שא

י"טבה ג"ט

אהרן יריב

היו"ר אברנט:

וביחס לחזית הסצרית אתה חשבת שההיה אפשרות.

אם תהיה מלחמה סוטלית, תהיה אפשרות של התראת,

עקב הכנותיהם, עקב העובדה שהם צריכים כמה ימים להיערך, להתכונן, וזה אנחנו

נקבל.

א. יריב:

"ניתן לסכם כי לפעולה יזומה בקנה מידה גדול

בסבירות פחותה תהיה לנו התראת, אולם לא סובסחת

פעילות

התראת לגבי פירוט/של כל העוצבות...".

לנדאו :

ארבעה עד ששה ימים - אמרת אז.

א. יריב:

כן, לפני ביצוע פעולה גדולה.

היו"ר אברנט:

ז"א ההתראת תכוא מעצם ההכנות.

א. יריב:

מעצם ההכנות והסימנים בשטח. ועוד דבר.

היו"ר אברנט:

הקשורת [] , ז"א - 848.

א. יריב:

אתם בקיאים בענין [] .

היו"ר אברנט:

כן.

א. יריב:

על זה גם כן בנינו. זה לגבי סצרים - זה נכון,

ארבעה עד ששה ימים. יכול להיות יומך.

לנדאו.

טוב, בקשר עם זה סחעוררת שאלה.

א. יריב:

סליחה, אני לא עזיתי לשאלהך לגבי סוריה.

היו"ר אברנט.

אני רוצה לסכם. ביחס לסצרים אתה אמרת שההיה

התראת של כמה ימים במקרה של פעולה גדולה.

אז הכוונה היתה שנקבל אח זה על ידי סימנים מעידים של ההכנות ויריעות בשטח, וזה
סוכרה לקחת כמה ימים, על ידי האזנה [] לבכי צסוריה?

א. יריב: לבכי סוריה ההערכה היתה .

היו"ר אגרנט: אתה לא צריך למהר, אתה יכול לקרוא בשקט.

אני חשתי שאולי המסמך הזה יוליך לך. אתם נשאלת
בטירוש כדיונים עם ראש אג"ס, ואז אאאאאאאאאא ביקש סכך להכין איזה מסמך על החראה,
ואתה ב הכנס את המסמך הזה.

ר. יריב: כן, כן.

היו"ר אגרנט: אין לנו טענות אליך שאינך זוכר את הפרטים בטלכ זה.

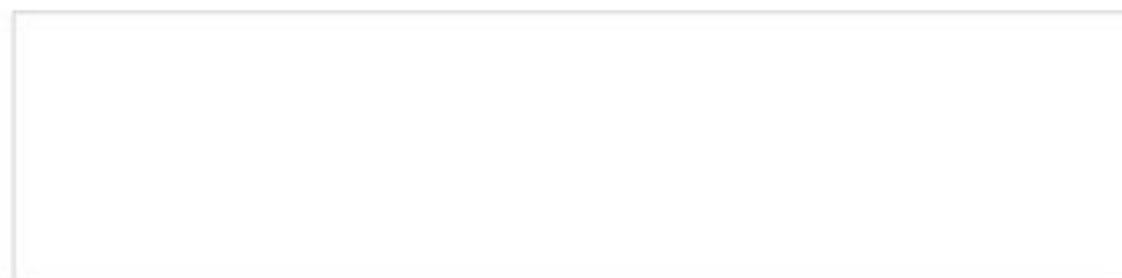
א. יריב: כן, גם בסוריה חשתי שהחראה [] היתה.

היו"ר אגרנט: דרך התקשורת ?

א. יריב: אני חייף אביר את הענין. לבכי הענין הטקטי היתה

הסחיבות. אני הערכת

יש לנו סיכוי טוב לקבל החראה [] גם לבכי סוריה.

נכנצאל.

האם נחת פעם את דעתך על האפשרות שקיום חרגיל
- עוד בחקופתך היו חרגילים גדולים של המצרים -

שזה בעצם מטשטש ומנסרל את האלמנט של ההרואה בנוגע לטעילותה בשטח?

א. יריב:

אתה הדרוגסאזה אני הזכרתי - היה דצמבר 1971.

מפשתן הזכיר לי את זה עכשיו כאשר הייתי בשירות

פעיל. אחד הקצינים של הסודיעין הזכיר לי. אני אפילו לא זכרתי את זה. שאני בזמן
הוצאתי פקודה - אני לא זוכר סחי - שיש סכחינה סודיעיה יש להתיחס לכל חרגיל בקנה
מידה גדול כאל דבר שטוטן בו אפשרות של מלחמה, וצריך אז להגבר את סערך ההתראת כדי
לעמוד בפני דבר כזה. אני חושב שהוא גם הזכיר לי זאת, אני לא זכרתי - אני סודה,
שהגענו לענין הזה כתוצאה מענין זכיה.

היו"ר אברנט:

אתה אתה זוכר כעצמך שאתה הוצאת פקודה כזאת?

א. יריב:

אחרי שהוא הזכיר לי, נזכרתי.

היו"ר אברנט:

זה היה על ידי בן-סודרת?

א. יריב:

זהו, כן. זה היה יואל, הוא סיפר לי את הענין הזה

כזמן המלחמה, אינני זוכר אם היה באקטובר או נובמבר

היו"ר אברנט:

אתה לא זוכר אם זה היה אחרי פגישה הרוסים בפרמאט או

לא ?

א. יריב:

אחרי, אחרי.

היו"ר אברנט:

זה כבר אתה זוכר?

- כ. אני רוצה לומר משהו בנושא ההתראת. א. יריב:
- רבע אחר. אני סבין ככה. זו היתה פקודה שהוצאת לצורך אמ"ן, להגביר את הכוננות? היו"ר אגרנט:
- להגביר את אמצעי חיסוס היריעות. א. יריב:
- ה אילו המצרים או הסורים הולכים למלחמה. היו"ר אגרנט:
- ט. ט.א. החת הכיסוי הזה ירצו לעשות מהלך מלחמתי. בדצמבר 61 אנחנו כאמא חשדנו גם בענין התרגיל. א. יריב:
- היתה חפיסתך שראש אמ"ן יכול בסוף להגיע להכרעה אבל עצמו זה תרגיל או לא תרגיל, או שחשבת שזה משהו שמעולם לא נבחן לקבוע? נכנצאל:
- אני חשבתי שזה קשה מאד לקבוע. אני יכול לומר לכם שכראשית דרכי חשבתי שזה יותר קל. א. יריב:
- מזה אני למד שבהתחשב עם המסמך הזה אתה היית בכל מקרה של תרגיל גדול במצרים, וקל וחומר תרגיל גדול במצרים וסערך ללא הקדים בגבול רמת הגולן, אתה יית נותן התראת? לנדאו:
- מפני שאחרת מה שאמרת פה אינו עומד, אז אין לך אתראת של ארבעה או ששה ימים. א. יריב:
- אני חושב שכן. זאת שאלה. אני חושב שכן, שהייתי עושה כך, הייתי נותן התראת. היו"ר אגרנט:
- התראת על סמך מה? לנדאו:
- על יסוד התרגיל הגדול. א. יריב:
- שאלתו של השופט לנדאו הייתה, אם הכנתי אותה נכון. אני יודע, זה לא נעים. לנדאו:
- טוב... א. יריב:
- אני לא אשתמש מתשובה.

3200

~~3212~~

50 - 46 -

ועדת החקירה - 15.1.74
ישיבה נ"ט - בקר
אהרן יריב

שא

גם העבודה שלנו לא כל כך נעימה.

בבנצאל:

אני לא אשתמש מהתשובה, האם בחנאי שמצד אחד

א. יריב:

הרגיל בקנה מידה גדול, מצד שני ריכוז כח

גדול - האם הייתי נוחן התראת שפה יכול להיות משהו רציני או חורג מהרגיל? על זה
אני אומר אני חושב שכן.

3261

לפני כן שא.
א.ר.

- 51 -

ועדת החקירה - 15.1.74
ישיבה נס - בוקר
העד: גאלוף (סיל) א. יריבלנדוי:

כסובן בנסחון אי אפשר לומר.

א. יריב:

למה אני רוצה לומר? -

אגרנט:

זה קל לחשוב לאחר מעשה.

יריב:

בריוק את זאת אני רוצה לומר. היום כסובן,

היתה פלחמה, ואני שומע, אני לא למדתי ולא חקרתי

ולא את כל העניין מה היה ידוע לנו עד ל-6 לאוקטובר 1974 פרט למה שמסמעת

מה ושם, ואינני יודע, אינני יכול להשבע שאני הייתי מעריך כך או אחרת.

אני חושב על סמך כל אותם האלמנטים שהזכרתי בהחילה דברי פלוס האלמנט הזה

נדמה לי שד"ר נבנצל קרא לו ההגיון הפנימי - אני חושב שאני הייתי בכל

זאת --- אולי פוחר לי להטלים, כי אלה דברים שבשיקול, יש אולי

עוד דבר אחד שאני יודע שהוא השפיע עלי לאורך הדרך והוא דבר שהוא גרם

לי לא מעט צרות: אני נשלחתי בזמנו לבית ספר לקציני מטה בפריס, שם

מאחר שהייתי קצין עם מעט נסיון צבאי, או נסיון צבאי מוגבל מאוד בדרג

נסוך; ושם למרק הסודיעין היה דרוקא מרק נכבד, וכיד הצרפתים הטובה עליהם

בעיני הגיון ואנליזה וכו' הלאה, הם עשו מזה מסעמים, קראו לזה התאוריה

של סודיעין, ועל קצין צעיר שלא התנסה בזה, זה עשה רושם חזק מאוד, והשפיע

עלי מאוד. וכיך היחר נקודה אחת - שאותה הם בחיבוריה הזו שהוצגה הם

דפן בנסמטים כראש; אסור לומר על כוונה האויב, מוכרחים לדבר על אפשרויות

האויב.

*estimate de courses*לסקוב:

זאת אומרת כוונה יכולות להיות פונקציה של אפשרויות?

אגרנט:

או האפשרויות יכולות להעיד על הכוונות?

לא. אתה כאיש סודיעין חייב לנתח כמיטב יכולתך

העניין יריב:

אם האפשרויות האובייקטיביות הגלוסות באויב מבחינת

הערכות,

~~2215~~

אגרנט: זה לצורך הכוונות בין השאר?

א. יריב: לא, הם אמרו; אסור לך להגיד מה כוונותיו.

נבנצל: אתה לא יכול לדעת את כוונות האויב, הדבר היחיד
שאתה יכול לנסות לדעת זה מהן האפשרויות שלו, אז
דבר על זה.

לנדוי: אולי נשמע מה אופרים הצרפתים?

א. יריב: אז הם אופרים; צריך לנתח היטב את האפשרויות הפוסבייליות
ולא אנטנסידן, הפוסבייליות, מה שפותח לך לעשות זה
מתוך הפוסבייליות, מתוך הפוסבייליטיס לתח שיקול של פרובבליטיס. אבל הם
הקפידו על זה אל תאמר מה האויב מתכוון לעשות, כי אתה אף יכול

אגרנט: מתוך הפוסבייליטיס לתת מה?

א. יריב: מה שיותר סביר ומה שפחות סביר. אני חייב אשוב
לשאלה. מה אני רוצה לומר בזה - זה השפיע מאוד
עליו, ואגב, מה שרב-אלוף לסקוב הזכיר עכשיו - הן *courses open* הם
אזל האסריקאיסם זה מפותח מאוד אני חושב שזה בא אולי בהשפעה צרפתית.

לסקוב: קרוז'יטיטי.

א. יריב: אני חסיד הייתי משחרף כמה שזה ניהן שנעמד על כך
שנציג את ענין האפשרויות. האנשים המבצעים באופן
טבעי, לא מתוך איזשהי נסיה שלילית או משהו, באופן טבעי האיש המבצעי רוצה
שתאמר לו מה יהיה, הם חסיד היו אופרים, ברור, אמ"ן מכוסה, אמ"ן אופר
את כל האפשרויות והוא מכוסה, ואני בכל זאת, במשך שנים, לפעמים זה גם לא
נעים ולא קל לעמוד בזה; אני בכל זאת השתלתי לעמוד בענין הזה של האפשרויות.
מה אני חוזר לשאלתך השופט לנדוי, אני חושב שבס מתוך הנסיה הזו שהייתה טכועה
כי, אני מעריך שהייתי מעלה את האפשרות של מלחמה. מה שאני רק חייב לומר דבר

~~3216~~

אינני יודע מה היו היריעות. אינני יודע.

לנדוי: הרגיל גדול, ו-built-up ללא תקדים בסוריה.
אברנט: זה היה מספיק בשביל לתת החרא? גם בלי יריעות,
או גם במקרה של יריעות סותרות, יריעות מדאיגות מזה
יריעות מרגיעות מזה?

לנדוי: הרגיל רב-זרועי במצרים.

א. יריב: אני חושב שסך כל היריעות האלה ואני גם לא כל כך רק
בדיעבד הייתי בקי בהתעצמות שחלה בינתיים, היחה
התעצמות רצינית. למשל ענין השריון הסורי, המספרים מדהימים: וחל גידול
מאוד ב-1973, והמקאדים, וסילי קרקע-אוויר ד.א.6. אני חושב שבידיעות
האלה היה מספיק להניע להחרא לפחות לגייס כוח נוסף. כך הייתי אומר.

אברנט: כוח נוסף זה לאו דווקא מילואים?

א. יריב: אני אומר לגייס כוח נוסף, נוסף לסדר.

נכנצ'ו: הרגיל והמערך ההגנתי, מערך החירום של סוריה, אלה
הם שני אפקטים מבחינת הערכה המצב. מצד אחר כוחות למעשה
היו בשדה, מצד שני *at least* זה נטרל את האפשרות לראות סימנים מעודדים?
אלה שני האפקטים בודאי היו. אז השאלה האם בניסבות כאלה אתה היית רואה
לתת, לשים דגש ~~מ~~ על האפשרות של מלחמה?

א. יריב: אני באמת רוצה לומר, אולי לו הייתי במקומו של ראש אמ"ן

הייתי ~~אנשה~~ בדיוק כמוהו. אינני יודע. ואני סודה כחה לס
שאני מדבר בחכמה לאחר מעשה, ואני גם לא יודע. כי מה הענין איך אתה חי
עם זה זה חשוב מאוד. אינני יודע איך הם היו עם זה. למשל, אינני יודע
איך היה ~~המערך~~ המערך אצל הסורים למערך החירום, אם הוא היה מעבר חריף מאוד

אן הדרגתי, זה יכול להספיע. אבל אם הייתי רואה מעבר חריף מאוד ואני רואה אם זה נכון כך, אינני יודע אם זה, כך, שכל הצבא הסורי ערוך ובעצם רק צריך להזיז את עצמו סקסיה בשביל לתקוף, אז אני כמצב מבחינה התראתית רע מאוד. הוא כבר לא ישתק לי סימנים נוספים כי הוא ערוך כבר כך. אז אינני יודע, אני מניח שזה היה מספיע עלי למה שקוראים להדלקת אור אדום. אני מניח. אבל אני רוצה עוד פעם לומר, אני חושב שאני חייב פה להיות הוגן; הערכה הלא זה ענין, זה בראש. אבל על הראש מספיעים הרבה דברים אצל בן-אדם. הוא בן-אדם. לכן הצורה שבה חיו האנשים שנחנו את ההערכה בשבועיים השלושה לפני שזה קרה, האם היה מתח, לא היה מתח, איך נכנתה התמונה לפני - האם הדרגתי האם בצורה פתאומית, אלה הם דברים שמאוד מאוד מספיעים על ההערכה ואינני יודע איך זה היה. לכן אינני יודע איך אני הייתי הי מקומם. לכן אני צריך כשאני אומר את הדברים, אני חושב שהייתי מתרה, אני צריך בכל אופן גם לסייג את זה בנחונים האלה שאני לא הייתי בהם.

נבנצל: איך כמצב כזה היו מספיעים אליך הדעות של הקצינים
שאתם אתם עובדים בתוך אמ"ן?

א. יריב: בהחלט היו מספיעות. יש לזה שקל. אמנם הזכיר לי אריה שלו, הוא היה כאן. הוא הזכיר לי, ארל'ה, אתה חסיד היית אומר לנו, טוב, זאת ההערכה. מה הידיעות? כי גם אני ידעתי פשוט בגלל שהיה לי נסיון רב, שענין ההערכה זה לא רק שעושים ניתוח אנליטי לפי העובדות, זה דבר שיצא מחוץ פוחד ופועלים עליו כל מיני דברים שאפילו אתה אינך שליט בהם. אז אחרי שהיו מספיעים לי הערכה, בעיקר בדברים קשים רציניים, הייתי שואל מהן הידיעות? כשביל לבדוק את עצמי, אולי יש ידיעות; שנניח ההערכה שהם הציגו נראית לי, אם היא לא נראית לי אז ודאי טוב; אבל אם היא נראית לי, אולי יש ידיעות שצריכות לבוא לעשות ביקורת על ההערכה. אבל בהחלט הייתי מחשב עם דעותיהם של הקצינים, בהחלט, של קציני המחקר.

- נבנצל: ובערכה יש מקום לתחביסוי לעובדה שיש גם אנשים אצלי שחושבים אחרת?
- א. יריב: זה אחר הדברים שהשתדלתי עד כמה שאפשר לתת אפשרות לבטא דעה נוגדת.
- נבנצל: כלפיך? אבל כשאחה מבטא את ההערכה הייתה נותן ביסווי לזה שמעתי אצלי דעות שונות משלי?
- א. יריב: כמעט תמיד או בכל פעם נניה שהייתי אולך לדיוני מסכ"ל או אצל ראש המטה הכללי הייתי אומר - החברה שלי חושבים אחרת, אני חושב כך. או הייתי עושה עוד יותר - הייתי לוקח אתי גם קצינים ונותן להם אפשרות לבטא את עצמם, גם אם היא אחרת.
- נבנצל: אבל במסמכים שאמ"ן זה גם בא בחשבון?
- א. יריב: במסמכים בדרך כלל היתה דעה אחת שהיא הדעה המקובלת עלי. ואז אולי הייתי מוסיף בעל-פה שיש גם דעה אחרת.
- אגרנט: בעצם, בזמןך, אחרי מלחמת ששת הימים, לא נחת אף פעם החראה שקומדה להיות מלחמה, פרט לכך שבסוף שנת ההחשמה אמרת דומני, שצריך לעשות משהו?
- א. יריב: לא. מלחמה כוללת לא, אבל החראה על אפשרויות פעולה מלחמתיות, היו הרבה פעמים, אינני זוכר כמה.
- אגרנט: בקנה מידה גדול? כי אני מכין מראשית דבריו שבצעם לא המצב/היה שונה באופן יסודי מבחינת ההכנות של המצרים
- א. יריב: השלמת ההכנות של המצרים בשנת 1972 אפילו 1971 מאשר היום, מאשר היה ערב פרוץ המלחמה הנוכחית?

- א יריב בין 1971 ל- 1973 היו הברליס, אבל לא גדוליס.
- אגרנט אבל בכל זאת לא ניתנה על ידך ההחראת על אפשרות של מלחמה כוללת, או בקנה מידה גדול?
- א. יריב אימיוננסית? שבעור כמה ימים? - לא.
- אגרנט אז מה אהבדל? מעכשיו אתה אוסר שלמי מיטב ידיעתך, כחוך הסתייגות שאתה מדבר לאחר מעשה,
- בכל זאת אתה חושב שהיית נוהן החראת? האם בגלל התעצמות הסורית הגדולה?
אופעבר הסורים למעמד של חירום, זה הסיקול?
- א. יריב כמה דברים יחד, וקשה לי לומר איזה דבר הוא יותר
כבר פתשני.

אחרי כן רב.

לפני כן רשמה א.ו.

דעת החקירה - 15.1.74 - 61 -

ר.ב.א.

ששיבה נ"ס (בקר)

הערך: א. יריב

א. יריב:

אני מבין כך, שכשם המצב נעשו מספר פעולות גם קרקעות חורגות מהרגיל. כך שמעתי, אם אני טועה, לא אמרתי שום דבר. כך נאמר לי, דזה לא נאמר לי שלמרחי אח זה בצורה שיטתית אלא מסיפורים - דפנדה של הסוללות עפר. ראו ציור צליחה במקומות.

היו"ר אגרנט: דאם לא ראיתם אז? ז"א היה להם ציור צליחה אבל

אתם לא ראיתם.

היו עור כמה דברים מסוג זה, סימנים שהיו

א. יריב:

כרשימת הסימנים המקורים שצריכים לתת החראה.

אחר כך - מערך חירום אצל הסורים. מערך חירום כזה נראי היה פוליק אור ארום, דהחרגיל הגדול.

זה לא היה אז במערך החירום של הסורים?

היו"ר אגרנט:

סחי?

א. יריב:

ב-71.

היו"ר אגרנט:

ב-71 לא, סליחה ארנצי השופט, אתה שואל אותי

א. יריב:

כעת על 71?

72. אני רוצה לדעת אם המצב, לפני פרוץ המלחמה

היו"ר אגרנט:

ה'א, ההכנות של הסורים לא היו דומות. עובדה שתי

הרגיל, גם אז היה הרגיל. אחת אמרה - שהיום הייתה נותן החראה, עד כמה שאתה

יכולה העריך. ואז לא ניחנה החראה.

ב-71?

א. יריב:

לא, ב-72.

היו"ר אגרנט:

כי לא היה מצב כזה.

א. יריב:

ב-72 לא היה הרגיל כזה?

היו"ר אגרנט:

ועדת החקירה - 15.1.74 - 62 - ר.כ.א.

ישיבה נ"ס (בקר)

הערו א. יריב

- א. יריב: זה היה בסוף 71.
- לצדאן: בסוף שנת ההכרעה?
- א. יריב: כן. זה היה כדצמבר 71. ואז אני באמת הזכרתי - עשינו כמה דברים, אמרתי, שאמנם לפי כל ההערכה, לא נראה שחיה מלחמה, אבל, יש הכנות בשטח; יש רכוז גדול של כוח; יש הרגיל; והיו דבורים על שנת הכרעה, אני מציע בכל אופן לנקוט במספר אמצעים כדי שלא נזדמק, ואז אני הדגמתי מספר אמצעים.
- היו"ר אגרנט: דבין האמצעים האלה היה גם לגייס כוח נוסף?
- א. יריב: כן האמצעים האלה, אז במקרה היו שתי חטיבות, בדטה לי, או אחת מסוכנות זאתה פשוטינה, אינני זוכר בשיוק, שהיו כאימונים ואת האימונים שלאם עשו אז בסיני. ועל ידי זה הגבירו את הכוח. איה שם גם כוח מילואים וזה היה בנוסף לכוח הסדיר.
- היו"ר אגרנט: אלה היו שתי חטיבות מילואים?
- א. יריב: כן. או אחת סדירה ואתה מילואים, אינני זוכר. הם לא נועדו לצורך זה אבל הם היו שם.
- לצורך האימונים שלהם הם הוכאו לסיני ועשינו מה שנקרא, הונאה קשה. ז"א בנינו רשת קשה שהיא צריכה ליצב והעברנו ידיעות כזאת ברשת הקשה, כאילו נכנסה לסיני, וזה פחד אותנו, ז"א לא רצינו לגייס ממש כוח. וזאתה הגברת של המערך מאימוני הסודיעים.
- היו"ר אגרנט: א, התראה מסוימת נחת?
- א. יריב: כן.
- נכנצל: מסוף היה שפרצה מלחמת הורד-פקיסטן.
- א. יריב: כך הוא אמר. יכול להיות שזו היתה אחת הסיבות.
- נכנצל: זו אחת האמיתות שאנחנו יודעים.

ר.ב.א.

- 63 -

דערה החקירה - 15.1.74

ישיבה נ"ט (בקר)

הערן א. פריב

דעתכן שזה באמת עזר. אינני יודע.

א. פריב:

אני רוצה עוד רגע לאזור לענין פרג.

לנדאו:

אתה אז הקמת דעדה שדנה בנושא הזה במיוחד.

כן לפי הצעה, אני כבר לא זוכר מי היה הקצין

א. פריב:

שהציע את זה. הייתה הצעה של אחד הקצינים, אני

חשבתי שזה רעיון טוב, אני בכלל האספאסי המסר, שכדאי לכדוק את עצמנו. לכן

למשל בנושא ההתראה, אני כמעט כל שנה הקמתי כל שנה דעדה שכדאי את נושא

ההתראה.

ענין פרג במיוחד הייתה רוגמא לכך, שמתוך סגב של תרגיל

לנדאו:

אפשר לעבור להקפסה?

כן.

א. פריב:

דוה מה שנכדק?

לנדאו:

כן.

א. פריב:

היו גם כדאי מסקנות?

לנדאו:

כן. הזכיר לי יואל בן-פורת שהפקודה הזאת, אני לא

א. פריב:

זוכר את כל המסקנות, הזכיר לי - שהפקודה שאם

יש תרגיל גדול, צריך להחיות כחשד ולכן להגביר את מערך החיפושים, הייתה

אתה המסקנות של הדערה הזאת.

הזכרת את לנדאו:לאיזה סצנים • בעצם דיוני א. פריב:• כן. אבל אם אוסר לך, שהוא לא לנדאו:

כך שמעתי.

א. פריב:הוא לא דהשיקול היה - שיש בזה סיכון של לנדאו:זה דומים של כל השיטה.

ר.ב.א.

- 64 -

דעת החקירה - 15,1.74

ישיבה ז"ט (בקר)

הער: א. יריב

א. יריב:

זה ברור שיש בזה סיכון. אני לא בקי בכל העניינים,

... לנדאו:

כן.

א. יריב:

כן.

לנדאו:

כן.

זאת לא ידעתי.

א. יריב:היה ?לנדאו:

כן.

א. יריב:שאלתי איתה: לאיזה סכמים היה מיועד לנדאו:א. יריב:נכון, נכון. המקורם העיקרי של האלה, לא היחידים,א. יריב:* המקורם העיקרי

טוב, אני לא אשאל אותך טוב שאלה היפורטטיות.

לנדאו:אם הייתי ?א. יריב:

כן. יש עוד שאלה שמה לגמרי אחר:

לנדאו:

מטעמית המונה שאמ"ן כצבא רכש לעצמו אולי דוקא

בכתובתם כראש אמ"ן - עמות סדנזופול על הערכת פודיעין. לא רק בשטח הצבאי

אלא גם בשטח האסטרטגי בסוכן הרחב יותר.

קודם כל - האם זה נכון שאמגמה הזאת מתגברה במסגך?

אן אני אשאל קודם: אם אתה מסכים עם ההערכה שלי שזה כך?

ר.ב.א.

ועדה החקירה - 15.1.74 - 66 -

ישיבה נ"ט (בקר)

הער: א. יריב

א. יריב:

הוא חייב להביע את דעתו, אבל את הקו הוא שמרתי. לא לעבור את הקו.

היו"ר אברנס: מה הוא צריך לעשות?

א. יריב: לתת הערכות על הצד השני, הערכות יסודיות על הצד השני.

לא להציע פעולה, ולא לבסות חס-דחלילה להכתיב לצד שלנו.

לנדאו: למשל, שהמוריעין יאמר - אני לא אעשה פעולה מסוימת כדי לא

לעצבן את הציבור בארץ. האם אחת חוטב שזה שיקול לגיטימי

בשביל המוריעין?

א. יריב: לא בשביל המוריעין.

יכול ראש אמ"ן, נניח אם ראש אמ"ן, לא אפילו לא זה.

אשיקול שזה יעצבן את האוכלוסיה, זה לא צריך להיות לא בתחום המוריעין,

ואפילו לא בתחום המטה-הכללי.

לנדאו: אמרת - שלצורך נוצר מצב כזה בישיבה פור - כיצד לרעהך

עכשיו, המוסמית, נתן לחקן את הדבר הזה?

א. יריב: אבא אני רוצה לומר לזכותו של יהודי שכבר איננו בחיים -

יעקב ארצוב ז"ל - שאחרי מלחמת ששת הימים פעם הוא שוחח

אחי ואמר לי - הראה, צריך שתהיה לנו אפשרות ושיטה לרוץ על ההערכות שלנו.

ולהשוות ולהבחיר יחד דברים, אמרתי לו - שאני חושב שזה רעיון מצויין.

אתה סנכ"ל מסדר ראש-הממשלה, אפשר בקלות אתה יכול בזכות זאת אם רק

הקבל אישור מהמטכ"ל ושר הבטחון, באסוף את ראש המוסד ואת סנכ"ל

מסדר ההוצ, אפשר לעשות זאת על כפיס שיטתיים ולהשוות את ההערכות.

אבל פעם פעמיים נסייננו, וזה מה פתח סכעית. כמה זמן קראו לזה "הועדה

מעליונה". בוועדה הזו היה יעקב ז"ל, גרעון רפאל כמה פעמים, ראש המוסד

ואני.

ועדת החקירה - 15.1.74 - 67-70-
 ר.ב.א.
 ישיבה נ"ט (נקד)
 מעד: א. יריב

לבראון: כמה עסקתם בועדה? - אתם מערכתם את ההערכות של אמ"ן?

א. יריב: לא. חשבנו שזה יהיה פורום שיעבוד כאופן שיסתית דאז יגידו לאמ"ן

לאמ"ן - אחת עוסק בצכא, חביא הערכת. או נניח, כפעם מבאא

נרון על סריציות אה"ג במזרח-בתיכין. תתכונן אהת, יתכונן ראש המוסד,

נרון ונסודה. אבל כפי שאני אוסר - זה לא הלך בצורה כזאת.

המשך דבריו רשמה א.ג.

~~3274~~

לפני רב

- 71 -

ועדה התקירה - 15.1.74

ישיבה נ"א - בקר

אג

העד . אלוף / סיל.) יריב

אחראים, אבל, זה לא הלך בצורה כזאת, א' התאספנו כמה פעמים בנושאים
קונקרטיים שוטפים והעניין פסק.

המוסד אינו עוסק בהערכה?

לנרין:

המוסד עוסק בהערכה, אבל בתחומים שלא עסק בהם אמ"ן, ואנחנו

יריב:

הגדרנו בין המוסד ובין אמ"ן, מה הם התחומים. למשל,

בעניני אפריקה, עסק המוסד. אבל, בעניני ארצות ערב במזרח התיכון, כעניין המעצמות
במזרח התיכון - עסקנו אנחנו. ז"א, לא היתה הפיפה, היתה חלוקה שבאסת נכון שהמוסד
עסק בנושאים שלא היתי אוסר שהם שוליים אבל לא היו הנושאים הנוצרים.

הדברים האלה הוגדרו בכתב?

יו"ר אגרונט:

ביננו ובין המוסד, בשנה האחרונה גם היתה הגדרה בכתב.

יריב:

מסקלו של משרד החוץ?

נבנצל:

משרד החוץ, יש לו מחלקת חקר, שמסקידה לעשות הערכה

יריב:

אחראים פודיענייה פוליטיית, מדינית. אבל, כמציאות לא

היה לזה מסקל רציני, אינני יודע מאיזה סבות.

למה זה? הם עשו מחקרים?

יו"ר אגרונט:

יכל להיות, אינני בטוח. כן, הם עשו מחקרים. יתכן -

יריב:

ואני פעלה סבות אפשריות - אולי עמדתה אחראים ומטקלה

של המחלקה בחוץ המשרד, אולי לא היה מספיק כבד.

א.ג.

הסכה העיקרית, לדעתו, שבדרך העליון, הספליכתי, אין לנו
סכניזם ~~אממא~~ שמעכל את כל המידע הזה ברמה הגבוהה, מעבר לצהל.

לנדוי : זה שר הבטחון?

יריב : לא, אני מתכוון מעבר לשר הבטחון. אם אמ"ן - ולזה

ההיחסה שאלת השופט איך זה אנחנו עסקנו בעניינים

איסטרטגיים וכו' ומדיניים אפילו - וברמה הזאת זה עדיין לא מספיק שיש נקודת ראות
הזאת הגבוהה

אחת, אפשר עוד להתוכח אם ברמה הצבאית מספיקה נקודת ראות אחת, ברמה ~~אממא~~

בודאי לא מספיקה נקודת-ראות אחת, יצא, שלידי ביטוי, אינני אומר שוטאלי עצמאי,

אבל לידי ביטוי בולט מאד פרה-דומיננטי בהשקפה או הערכה המדינית של אמ"ן. אינני

אומר שזה טוב, אבל כעובדה.

יו"ר אגרנט : גם כשאתה היית ראש אמ"ן, זה היה כך?

יריב : כן.

לנדוי : האם זה גבר בזמנך? היתה תקופה של איסר, כאשר לאיסר

אישיית אם היתה עמדה יותר חזקה, ואז אולי דא מילא

חלק מהתפקידים האלה בתור יועץ לראש הממשלה?

יריב : אני הייתי, מעט זמן, יחסית, עוזר ראש אמ"ן אז.

אני חושב שבתקופתו של בן-גוריון, איסר הראלכראש

ראשי

המוסד שגם היה יו"ר ועדת ~~אממא~~ השרותים, בהחלט היה לו משקל הרבה יותר גדול

אצל ראש הממשלה מאשר ראשי המוסדות שבאו אחריו.

נבנצל : האם יש חשיבות לעובדה שאז ראש הממשלה היה גם שר הבטחון?

אג.

יריב :

אני חושב, שזה גם השפיע, כבר מעצם העובדה, שהיה לו גם קונספט הרבה יותר ישיר עם המסאריה המודיענית מאשר לראש הממשלה היום. היום, הקונספט בין ראש הממשלה היום וראש אמ"ן, כשיש שר בטחון באמצע או אין שר בטחון באמצע - הוא כמובן שונה.

לנדוי :

האם ידוע לך הדוח של ועדת שרף-ידיני?

כן.

יריב :

אחה זוכר, קצתם נאסרו דברים שאני רוצה לקרוא לך מהדוח הזה.

לנדוי :

הוא הציע יועץ לענייני מודיעין לראש הממשלה. קדם כל,

הוא הציע לבחון אפשרות לחזק את מחלקת החקר במשרד החוץ. העיקר היה פה והתבסס על הנחות היסוד; המלצותינן: לארגון השרותים רואה הוועדה כחיוני ביותר מיניו של יועץ מיוחד לראש הממשלה בנושא המודיעין. יועץ מיוחד זה, חייב ליות בעל רמה גבוהה שיקדיש את כל זמנו לתפקידו זה ויהיה כסוף אך ורק לראש הממשלה. התפקידו של היועץ לסייע לאחראים בירי ראש הממשלה לעקוב אחרי הפעולות המבוצעות והמתוכננות על ידי השרותים החשאיים השונים, סטכיותיו יהיו. ישחף באפן קבוע בוועדה ראשיהשרותים, ישחף באפן קבוע בכל פגישות ראש הממשלה עם אחד מראשי השרותים ובכל דיון של ראש הממשלה בנושאי פעילות השאית או דיון מדיני או בטחוני הקשור לפעילות השאית. ראשי יהיה לדרוש אינפורמציה סכל שרות ושרות, בין בטיטריין ע"י ראש השרות או ע"י סגן ישיר עם מחלקות או יחידות של שרות זה, כמובן באמצעות ראש השרות, לפי יוזמת ראש הממשלה ובאישור ראש הממשלה יהיה ראשי לברוק דרכי קעולה של השרות כלו או יחידה מסנן ולבחון הערכות המוגשות לראש הממשלה, הנע"י שיחות עם פגישי ההערכות והן על ידי קבלה חומר גלמי במדת הצרך. (עד כאן מהור הדוח).

- לנדוי
 קדם כל, אנחנו יודעים שזה לא בוצע, אתה היית יועץ
 מיוחד לראש הממשלה, אבל רק לענייני פעילות הכלנית בחו"ל.
- יריב
 כן. בעצם, זה בוצע מעט. הלא איסר סגנה יועץ, אבל זה
 השתבש על סלעי המציאות.
- לנדוי
 היו דיונים עלהדוח הזה בזמנך? הדוח הוא סיולי 63
 זה לפני זמנך באמ"ן.
- יריב
 אני לא הייתי שוף לדיונים האלה, אבל אני זוכר את סינויון
 של איסר הראל. אבל, אז הדברים השתבשו. אני לא הייתי
 שותף לדיונים, אולי שיחה פה או שם, אני לא השתתפתי בדיונים על ראורגניזציה
 בענין השרותים.
- יג"ר אברנט
 כשאיסר הראל מונה לראש המוסד ע"י לוי אשכול, אתה
 היית כבב ראש אמ"ן, לא הי' דיונים משותפים ביניכם?
 על ענייני מודיעין?
- יריב
 מעט מאד. אני זוכר על ענין התחרקה היחה שיחה ידיוחית.
 אבל, כיון שהדברים אחר כך השתבשו בין אשכול ואיסר ר
 כראש המוסד, אבל שיחה עבודה לא היחה.
- לנדוי
 מה דעתך על ההצעה הזאת שקראתי?

ועדה החקירה - 15.1.74

ישיבה נ"ט - בקר

העד אלוף (סיל.) יריב

אג

יריב.

אנחנו כאן דברנו בעיקר על ההערכה, הדברים שלי היו כמעט כולם בנושא ההערכה, כשאנחנו מדברים על יועץ וכו' צריך לא לשכוח שלשרוחי המודיעין יש עוד הרבה אספקטים אחרים, הערכה זה דבר מאוד חשוב, אבל הוא לא אספק יחיד, יש איסוף, יש מבצעים מיוחדים, יש קשרים שאינם מני פוליטיים מודיעיניים וכו', יש לוחמה פסיכולוגית ויש ענין בטחון-פנים.

אני גם התנסיתי בנושא הזה של יועצות, אני חושב, אם לראות

אם המציאות כפי שהיא, יועץ או אדם שלא תהיה לו סמכות רצינית מטעמראש הממשלה להאס את פעולותיהם של השרותים, ונניח שה-יורה השרותים יהיו כפופים לראש הממשלה אבל דה-פקטו תהיה לאיש הזה סדה גדולה של יכולת שליטה עליהם - זה לא יעבוד.

לנדוי.

זה על פי נסיונך בתור יועץ בנושא מיוחד?

כן. ואני היתי רק בנושא אחד מיוחד, ואתה צריך טקט ויש לך

יריב:

ידע קודם או פרסטיג' כזאת ואחרת. זה לא בריא.

לנדוי

יש פה גם הצעות כאלה לבדוק אמתא שרות, מקצתו או כלו.

יש לזה שניים?

יריב:

אם יש שניים, ופה צריך לזכור עוד משהו: ראש המוסד כפוף לראש אמ"י

הממשלה, ראש אמ"ן כפוף לרמטכ"ל, הרמטכ"ל כפוף לשר המבחון.

ז"א כאן זה מתחיל להיות מסובך.

א.ב.

יו"ר אגרנט: אני הכנתי כוונה אחרת, הכוונה שצריך להיות אצל ראש הטפסלה מישהו היכול לתת הערכה כלתי תלויה, עצמאית לכל הידיעות שהיא מקבלת אותן שאין לה זמן רב - אפילו כשסמסנים אותן - לקרוא אותן ולהעריך אותן ולא רק את הידיעות האלה, אלא להעריך גם את ההערכות. צריך לחזק אדם שהוא בעצמו סופחה לדבר ושהוא יכול ליעץ לה זה לא אוסר, שהערכותיו אלה תבטלנה הערכות אחרות, אבל ההערכות שלו תהינה כלתי תלויות, ~~אאאאאאאאאא~~ אדם שצריך לחאס את כל השרוחים האלה הוא שוב יהיה עסוק בעבודה פינהלית ולא יהיה לו זמן לחשוב על זה.

יריב: לכן, אני אמרתי שאנחנו צריכים להפריד את הדברים ואמרתי יש אספקטים רבים. ועדת יריב-שרף התייחסה לכל האספקטים, בצדק אני חושב, כי גם אספקטים אחרים הם קשים ומסובכים.

לנדוי: פה היא מדברת על הערכה במיוחד.

יריב: אבל, היא החכונה שיועץ גם יעקוב אחרי כל פעילויות. אולי אני טועה.

נכנצל: זה עמד גם בסימן חשש שלא יסבכו אותנו השרוחים, ז"א גם העיקר עליהם היה חלק גדול בזה. לא ההערכה רק עמדה בסרכז.

יריב: בנושא ההערכה, עד כמה שזכור לי, זה היה יותר רחב.

יו"ר אגרנט: תפקידו של היועץ לסייע לראש הטפסלה (קורא מהדוח) של ועדת שרף-יריב).

3280

~~3283~~

- 77 - 80 -

ועדה חקירה - 15.1.74
ישיבה נ"ס - בקר
הער אלוף (סיל.) זריב

אג

צריך להפריד כאן בין הפונקציות.

לנדוי.

זאת רצייתי לאסר. שנושא ההערכה הוא כל כך כבד,
שהוא באמת ראוי להתייחסות ארגונית מיוחדת.

זריב :

אני חושב, שצריך לראות כמה דברים.

אני חושב שזה צריך להיות אדם שאיננו ראש שרות. אטכול ז"ל היה אומר שכן-אדם הוא רק כן-אדם, ולפעמים גם זה לא... ראש שרות הוא רק כן אדם, והוא כבר מעורב. לא יעזור, גם אם יעשה את המאמץ העליון להיות אובייקטיבי ופתוח, הוא בכל זאת מעורב. לכן צריך להיות איש שהוא איננו ראש שרות, שיהיו לו שני דברים. יהיה לו פורום של ראשי השרותים, אבל שהוא פורום להערכה. זה פורום של אנשים שהם מעורבים, אבל הם מביאים אתם אכסכרטיזה, ניסיון וידע, וככל דיון הם יכולים להביא אתם אנשים אלה או אחרים. ואותו איש מקבל את כל החומר הגלמי, המעובד וכו', וכל מה שהוא רוצה. ואם הוא צריך גם מסה קטן שיעזור לו, יהיה גם זה. זה מצד אחד. מצד שני - ואני מודה, זו חכמה לאחר מעשה - אני חושב שצריכה להיות קבוצה של אנשים שהם בכלל לא מעורבים. 5 או 6 אנשים שיש להם ראש פתוח, אנשים בעלי השכלה, שצריכים גם להתחלף במסך הזמן, והאיש הזה יבוא את הערכותיו או הערכות ראשי השרותים גם לפני הקבוצה הזאת.

היו"ר אגרנט: קודם כל צריך להיות איש שאיננו ראש שרות, כיועץ, וחוזר מזה פורום של ראשי השרותים

לצורך הערכה? ~~שני פורומים~~

כן. פורום קבוע להערכה. א. יריב:

היו"ר אגרנט: ~~אנשים שיש להם פתוחות ופורום של אנשים שיש להם פתוחות לגברי?~~
כן. אנשים שצריכים לקבוצה זו בזכות שני דברים: האחד - האינטגריטי שלהם, השני -

היכולה האינטלקטואלית שלהם. זה פורום סייעץ. ~~הוא יהיה להם מסרון בתחום הניסיון והסקצועיות~~, אבל יהיה להם יתרון עצום. אין פרי-קונסיבר-אדיאס, ואין תלמים שבהם הלכו שנים.

היו"ר אגרנט: מה יהיה תפקידו של היועץ - לעזור לראש המטלה להעריך, או מה שותהאמרת, שיהיו לו

שיניים, לפי ההצעה שלך. אתה הצעת הצעה משולשת. א. יועץ לראש המטלה, ב. פורום קבוע של ראשי השרותים לצורך הערכה, ג. פורום של אנשים שהם מחוץ לעניין, לא מעורבים, אבל מכחינת היושר והכוסר האינטלקטואלי שלהם, אין להם דעות קדומות,

איכולים לייעץ בעניני הערכה, מה תפקידו של יועץ? ~~אם כן~~ + מי שעוזר לראש
הממשלה לקבל דעה עצמאית, או מי שמפקח על כל הטרותים האלה?

א. יריב: זאת שאלה קשה, כי בחיים הרברים הסיד קשים

ליישום, אני חושב שרצוי היה שהוא יהיה מסוחרר ~~הוא~~

סיחר האסנקטים של עבודת הטרותים, ואסביר מדוע, אומר גם מדוע ~~אני~~ ^{אני} ~~אנסר~~ ^{אנסר} לזה קשה.

הטרותים מקיפים ויום אלפי אנשים, שעת הפעולה שלהם נרחב ומגוון מאד, לטעולות

שלהם יש השפעה גדולה על חיי המדינה ועל מעמדה של הממשלה, ולכן אם מישהו

רוצה בכנות, וחייב, באופן יעיל לעזור לראש הממשלה לעקוב אחרי פעולותם של

הטרותים, לא יסאר לו זמן למחשבה.

נבנצל: היית מסכים אחי שהמכנה הכי נמוך, אם

לא אכסטנדרד-ארם של ראש הממשלה, שלפחות יהיה

אכסטנדרד-טיים-טייבל של ראש הממשלה, שישחלט על כל כך הרכה חומר שכבר מוכא

לפני ראש הממשלה, שהיא בכלל לא יכולה לעכל.

א. יריב: הייתי אומר שזה המינוס שמינימום שבמינימום.

זה לא מספיק.

ובם זה לא קיים.

נבנצל:

א. יריב: בכל זאת, עד כמה שראיתי, ישראל ליאור עושה את זה בכל

זאת, לא על ידי כך שהוא עושה סינופסיס, אבל

הוא עושה סלקציה - באופן חיובי אני אומר את זה - סלקציה בין הניירות,

מה צריך להראות לראש הממשלה, מה יוחר חשוב, מה פחות חשוב. כסוכן שיש הבדל בין

זה ובין סינופסיס, אולי בחוספת הערכה נוספת.

הינ"ר אגרנט: בעצם הוא עושה סינון וסינופסיס?

סינון. לא סינופסיס.

א. יריב:

לשאלתך מה נבנצל, מה שקראת אכסטנדרד-ארם

כסוכן של טיים-טייבל, נדמה לי שזה לא מספיק.

מדוע אמרתי שזה קשה? מפני שכסוף כל הרברים

היפים והרצויים וההיוביים, נשברים על סציאות. כך זה כמסופר בחיים. שיהיה איש, תהיה פונקציה שחפצו רק בהערכה, ותהיה פונקציה שחפצו את השרותים, הרי רק אם יהיו שני בני אדם יוצאים מן הכלל זה יעבור פחות או יותר טוב. בחיים עלול להוצר היכוך. יתכן שאפשר להתגבר על זה במחשבה נוספת, על ידי הגדרת תפקידים וסיווג ברור מאד, ~~ומנגנוני תיאום~~. זה כבר יגלוש לשאלה כיצד צריך להיות בנוי משרד ראש הממשלה, לשכת ראש הממשלה, כשביל לסייע לה בכל הדברים האלה. אבל אם אנחנו מדברים עכשיו בעיקר על הרכה, שכל הנושאים המודיעיניים שאני מכיר, זה הנושא הכי קשה. לכן אני הושב שצוי להסיר.

לפי ייעץ הגוף המייעץ הזה של אנשים משוחררים? לנדאו:

לדעתי, הוא צריך לייעץ לראש הממשלה ~~ואם יועץ~~ זה א. יריב.

לממשלה, לדרג העליון, בלי כל חציצות. היו"ר אברנט:
גם לראש הממשלה וגם לממשלה?

לראש הממשלה ודרכה לממשלה. זה יכול להיות א. יריב.

גם במקביל. אולי רצוי שיהיה במקביל.

לראש הממשלה אין מעמד בתור שכזה, הוא בעצם נבנצל:

ראש הממשלה.

השאלות שלי הן היבטים מאפקט מודיעין על היערכות לסקוב:

שלנו. היו כמה ארועים שצריכים היו להעלות את הנושא

לא של יועץ לראש הממשלה, אבל של מודיעין פוליטי או הערכה מצב פוליטית. ניקח את

אחת הסיבות שבגללן התעטר הראל, ניקח את המקרה של הטבח בלוד, ניקח את המקרה

של הטבח במינכן. לא אני רוצה להוסיף גם אפקט אחד של יום כיפור, אני עוד לא

יודע מה המשקל של הדברים, אבל אחד הדברים החריפים ביותר שבהם נמצאו ערב יום

כיפור זה בדידות דיפלומטית קיצונית, אפילו מצד ידידה כמו חבש, ולכן תלוח

גוברת והולכת בארצות הברית. שרנד זה של בדידות התחיל מאז התחילו הסובייטים

להכנס לאוקיאנוס ההודי, ההתפתחות של בנגלה-דוש, כל אלה, הרי הם תוצאה של

הדברים האלה. קשה לתאר מצב, שאנחנו הולכים ונכנסים לבדידות פוליטית הולכת

ישיבה נט - בוקר
אלוף (מיל.) א. יריב

וגדלה בלי שקיים ~~ה~~ סודיעין פוליטי, הערכה סוציפוליטית, זה שאמ"ן לא עשה ולא עושה את הדבר הזה, כי מצבנו במלחמה אחד ההיבטים שלו הוא מידה כריזמותנו ככל העולם. היו קודם ארועים, היחמהמפתחות של דברים, ויתכן שבגלל צ'יפים רבים וכו', אף אחד לא סוכן שעליו יהיה מישהו, מסכימים לראש הממשלה, בידיעה שראש הממשלה לא בקי בענינים, ואז פחות או יותר פרי-פור-אול יכול להתבצע. אני מעלה את הטאלה של יועץ לממשלה, אני מעלה את השאלה, גם בתקופתך, על העדר סודיעין פוליטי: האם זה לא עלה בכירורים אלה או בכירורים אחרים. זה היבט של היערכות מסדרה ראשונה.

א. יריב: אתה צודק לחלוטין באבחנה. אני לא יכול

לבוא אל מישהו בטענות כעניין זה, אסנס הרגשנו

בזה הרבה פעמים, ודיברנו בינינו, אבל אני מודה שאני לא הלכתי לשר הכתרון או אל ראש הממשלה ואסרתי. אני חושב שצריכה להיות כסודיעין גם שיטה ^{הערכה} פוליטית. לא עשיתי זאת. אולי מה ושם אסרתי מילה, אבל לא עשיתי מעשה יזום, מחוטב. למה? סרוד בענינים, ולא עשיתי. זה לא היה בתחום האחריות שלי, עבדנו כל כך הרבה, וכל הזמן מלחמה וצרות, ולא עשיתי.

לכן מה שאני אומר עכשיו אני רוצה לומר

בזהירות, מכיוון שלא אמר את הדברים, -אולי כן, עם יעקב ז"ל ועם סרודי גזיה דיברתי על זה הרבה פעמים, על שיטת העבודה של הממשל. אני מודה שעם ראש הממשלה לא דיברתי על זה.

גם כשהצטרפת כיועץ לענינים פיוחדים לא עלתה לסקוב.

הנקודה הזאת, שאולי תהיה אתה קווי-יועץ בזה?

א. יריב: לא. אביד לך, אולי זה ישמע קצת רכילי, אבל הרי החיים סורכבים מדברים קטנים.

בעיקר מהרבה רכילות. לסקוב:

לצערי. למה לא דיברתי אתה על זה בזמנך? א. יריב:

כשמינתה אותי ליועץ, החחילו לפרסם בעתונות.

הנה, קיסינבר ישראל וכו'. זה מאד הרגיש אותה, היא לא צריכה קיסינבר ישראל, היא מינתה אותי ליועץ בנושא מאד מוגדר. לכן לא רציתי, אולי לא בצדק, אולי כן הייתי צריך לעשות זאת, אבל אני לא רציתי לשוחח אתה על שיטת העבודה שלה או של הממשלה.

אחרי כן שא

א. יריב: אבל אני חוזר, אני רוצה לומר בתשובה לשאלתך, אני מזכיר

להתייחס לשיטת עבודה של הממשלה כולה, זה אנא חלק בלתי

נפרד מכל העניין, אז יש מנהל, יש מסורת שלפיה עובדים,

אני יודע, למשל, במטה הכללי, אגיד אמילו בא"מ, לא יהיה

דיון על נושא רציני כלי מצע, מסיבה פשוטה שאיש לא יכול להתכונן לדיון כזה

אם אתה לא נוחן לו נחונים, לא יכול כל אחד לרוץ לאסוף לו נחונים כשביל הדיון.

כנושאים פוליטיים בטחוניים שבהם הייתי נוכח בממשלה אין מצע לדיון ברוב המקרים,

אולי במקרים מסוימים, גם מביאים הצעה כתובה, ברוב הדברים זה לא כך, משרד ראש

הממשלה, ראש הממשלה עובדה בצורה אישית, לא מסודרת, הדגש אצלה הוא על קונצקט

אישי. למשל, כאשר הייתי יועץ, בדרך כלל לא היה לי כל קושי להביע אליה, לבקש

אם אוזנה ולהציג לפניה בעיה ולקבל את עזרתה, אבל בסך הכל הדברים מתנהלים

בצורה, הייתי אוסר, שהדגש איננו על שיטה, הלא ערכה של השיטה הוא בזה שהיא

שופרת אותנו בפני מנצ'רים. זה ערכה הלא של השיטה, לא שזה דבר מקודש, ולכן

מה שאחא אוסר שייך גם, לא רק, גם לאופן השיטה שבה עובדת הממשלה, ז א - לפני

שהולכים לקבל החלטה בנושא מדיני צריך לקבל הערכה, לא רק על מה עושה האויב,

אלא מה קורה כבלגיה, מה קורה בצרפת, מה קורה בארצות הברית, מה שקיבלנו הינם

במבט מהשגריר - איך צריך לקרוא את זה?

שיטת העבודה היא לא שיטת העבודה הזאת, זה אפקט בתשובה

לשאלתך, אני מודה, אני לא הלכתי, אולי באזרח טוב, אולי כאיש בתפקיד שלי כן הייתי

צריך ללכת לדפוס בשולחן ולצעוק, לא עשיתי זאת, אני מודה, זה נובע לשיטת העבודה

של הממשלה, אפקט אחר לנושא שאחא עוררה נובע לשיטת העבודה של משרד החוץ, במשרד

החוץ ההערכה, מחלקת החקר - עד כמה שאני יודע - עוסקת רק במזרח התיכון, אנא

לסקוב: המא עוסקים בסיעון.

א. יריב: אנא גם הערכה.

לסקוב: הערכה?

א. יריב: בהחלט, והוציאו גם ניירות לגברי לא רעים, איננו יודע אם

במשרד החוץ, נניח יש לנו מחלקת ארצות הברית, מחלקת סוריה -

אינני יודע אם גם יש גורם שכל הזמן גם מעריך את המצב, לא רק עוסק באופרציה המפליסטית, ואז, הייתי אומר כך: אם במסגרת החוץ זה היה בנוי כך שיש גורם שהוא מעריך את המצב המדיני, כל אחד ב"דסק" שלו, פלוס איזה גורם שיכול לעשות אינטגרציה, אם לפי חלקי עולם ואם אינטגרציה כללית, פלוס שיטה בדרג הממשלתי אם בקבינט ובלשכה ראש הממשלה או בשניהם ושיטת עבודה בהתאם לכך - אני חושב, אז אפשר היה לענות על הנקודה שאתה מעלה. אגב, השאלה שאתה העלית היא גם במסגרת מסוימת מסכירה - במסגרת מסוימת, לא בלעדית - את המרחב-דומיננטיות של אמ"ן בהערכות. כי זה היה הגוף היחיד שהיה לו מכה להערכה ואיזה שהיא שיטה לערכה.

היו"ר אגרנט: אחס עשיתם הערכה?

א. יריב: רק לגבי הסכסוך בינינו לבין הערבים.

לסקוב: זה לא כלל את הסיסה של אפריקה, של אירופה?

אח
היו"ר אגרנט: יש לכם ענף?

א. יריב: כן, אבל הוא רק בהתייחסות,

למצב הכסחוני.

היו"ר אגרנט: ז"א, קשיש לכם ענף אחד למעצמות שם - הכוונה היא ארצות

הכריח-ישראל, צרפת-ישראל, בלגיה - ישראל?

א. יריב: לא, להיפך. ארצות הכריח - מזרח היכון.

היו"ר אגרנט: רוסיה?

א. יריב: גם כן.

לסקוב: מהאספקט הכסחוני.

היו"ר אגרנט: מזרח היכון.

א. יריב: לא ארצות הכריח - ישראל. כסוכן, קוראים את כל המברקים

כי מוכרחים להבינן את זה. אבל אף פעם לא נדרשנו ואף פעם

לא

שא

לא החיסרנו לחת הערכה על יחסי ארצות הברית-ישראל.

לסקוב:

עוד כמה שאלות שהן היבטי מודיעין על ההיערכות. מה
לראשונה עלה האפשרות שהמצרים יפתחו מסריה ג, ס בשביל

לחפוס יעד מובבל?

א. יריב:

אני זוכר שכחת ההערכות המודיעין או ב-70 או ב-71, מה
אינני זוכר, מופיעה האפשרות של (אגב מי שהזכיר לי את זה -
אריה שלו) תפיסת רצועה צרה יחסית והגנה עליה על ידי מיליס.

ב-70?

לסקוב:א. יריב:

או ב-70 או ב-71. אגב, אלאאאא היתה עוד אפשרות,
לא של רצועה, אבל של כיבוש שטחים מסויימים מעבר
למעלה והגנה עליהם ככה, בעיקר כששטחים אלה מובנים על ידי שטחים לא עכירים.
נדמה לי שסימנו אז שלשה מקומות.

מה היה א הדבר השני?

היו"ר אגרנט:א. יריב:

אפשרות אחת היתה - רצועה, שהחלטות על רצועה שלמה.
ואפשרות שניה היתה - כיבוש שטחים מסויימים מעבר, בגדה
המזרחית של המעלה, והגנה עליהם על ידי הכנסת כח גדול, הגנה בסילי נ.סי
וכיוצא ב, כשהשטחים המוחזקים מוקפים כששטחים בלתי עכירים, כמה שהם מקשים.

המסקנה היתה שזה אפשרי?

לנדאו:א. יריב:

כן. זה היה כמניין אפשרויות הפעולה הצבאיות. הופיעו
שתי האפשרויות הללו, אינני זוכר אם ב-70 או ב-71.

לסקוב:

עיתם ניתוח של הסקאד ביחס לאפשרויות שלו על שדות
התעופה?

בזמנו כן.

א. יריב:

ב-71 אחת חושב?

לסקוב:

א, יריב: אפילו אולי ב-70, ב-71 מדאי.

לסקוב: דמה מצאתם, עד כמה שאתם זוכרים?

א, יריב: עד כמה שאני זוכר, מצאנו שהוא יכול לפגוע באפקטיביות

לא גבוהה, עד כמה שאני זוכר, כי אנחנו כמעט "צפינו"

לסקאר הרבה זמן.

היו"ר אגרנט: הוא יכול לפגוע בחל-אכיב?

א, יריב: כן, זה מה שנקרא פטרת שטה.

היו"ר אגרנט: מה הסווח?

א, יריב: 300 ק"מ, קצה מעל ל-300.

לנדאו: יש לנו הערכה כזאת.

לסקוב: יותר מאוחרת, אני הימפתיי אחת אגאג מוקדמת.

א, יריב: אני זוכר שבהערכה של 71 כבר הופיע ענין הסקאר כאחד הדברים

שיכול להביא אותם לשינוי, לנכונות לצאת למלחמה.

לסקוב: האם ראינו לפניך אפשרות של פתקת פתע מצריה, ללא אגאג

החראה מוקדמת, ללא כוננות, פרט לכך הסובייטי?

א, יריב: ללא כל החראה? לא, אני מודה, אני חשבתי שהחראה מסוימת

תהיה. אם מותר לי להסביר, כי זו שאלה חשובה מאד.

הפצב שבו חיינו, בעיקר הסודיעין, היה כל הזמן מצב מלחמה. היינו בקונצקט עם

האויב כל הזמן. זה לא היה מעבר, נניח, מפצב שהיה לפני מלחמה ששה הימים או

65 או 66, או נניח כמו רחם, שהמעבר היה מעבר חריף. מה היינו כל הזמן בקונצקט

עם האויב. לכן אני חושב שלא.

לסקוב: השאלה האחרונה: מה הייתה רמת כטחון שרה, בטחון קשר

ובמידת התועלת שמפקדים מפקידים מפירסומי אמ"ן בחקופה שלך?

א. יריב:

בסחון קשר - הרמה היחה גדועה. אני הפניתי את השופט

ליבם בזמנו של רב אלוף בר-לב בעל-פה ובכתב וגם של רב-

אלוף אלעזר לנושא בסחון הקשר, שהוא לא היה באחריות אמ"ן, גם עד עכשיו

באחריות חיל הקשר. אחריותנו היחה להעלות את היריעות ולהצביע על יריעות

שיש לנו שפוכיות שהאויב מאזין לנו ומפיק מזה תועלת, את זאת עשינו.

לסקוב: בזמנך הרוסיס כבר האזינו?א. יריב: כן. גם הרוסיס, לא רק הרוסיס.היו"ר אנצט:

מה היחה מערכתנו? שצריך להגביר את?

א. יריב:

אני אז, קודם כל, הפלצתי שאנחנו ננקוט בשורה של דברים

כדי להגביר את השמירה על בסחון הקשר, על ידי הקמה גוף

מיוחד יותר חזק לזה, עונשים חמורים וכיוצ"ב. דבר שני, מאחר שראיתי והערכתי

שלא טוב, ולא נביע רחוק ולערבים נוסף כאמה עוד קליפט הרבה יותר רציני וקשה -

הרוסיס. ז"א - הוא רציני גם ביכולת ההאזנה שלו ובציני הרבה יותר ביכולת

החקירה שלו. ואני ההאזנה שלאם הלא קבע עגנה לא הרחק מחופי ישראל. אני

אז הפעלתי - כאישור ראש הסטה הכללי - הכניתי, אני כבר לא זוכר בדיוק את

הקוד שלה, אני חושב שהתחלתי עוד ב-71, עד שהתחלנו להזיז זה לקח הרבה זמן.

הכניתי, בנוסף לתכנית ההונאה הקבועית והכסיסית, אטשטוש ובלבול. מה היחה

מטרתה של ההכניתי? מה היה הרציונל בענין זה? מאחר שראיתי, בסחון שדה הביא

לי את התמונה, שהנה בגלל בסחון קשר לקוי יש לאויב הרבה יריעות עלינו, לזה

נוסף עוד גורם אחד שהוא היה כבר מסקל, לצערי, לא פחות מבסחון קשר - אלה

היו השבויים שלנו. לערבים נודעו הרבה דברים מהשבויים שלנו. אז בנוסף למאמץ

להקפיד עוד יותר על הבטחת מסמכים ושינוי מספרי יחידות וכל הדברים האלה, הפעלנו

מספר מבצעים כדי להדליף לאויב יריעות כאלה שיטשטשו אצלו עד כמה שניתן

את החמונה. לא היחה לי, אני לא חשבתי שנגרום לבלבול סופלי. אבל חשבתי עד כמה

שנוכל להרויח מזה - זה יהיה כוונס טוב. הפעלנו את המבצע הזה. המבצע הזה

3291

~~3211~~

100 - 96 -

ועדת החקירה - 15.1.74
ישיבה נ"ט - בקר
אהרן יריב

שא

הופעל באחריות כסחון שרה, הפעלנו אותו במספר אמצעים,
באמצעות רשות הקשר הקיימת,

אחרי כן אין

כל זמא במסגה אחת - להקטין את הנזק שנגרם
לנו בענין כסחון קשר ויריעות שרלפו באמצעות

יריב

שכויים ועריקים.

זו היתה שיטת בנות הכריה לפני הנחיתה
בנורמנדי?

בבנצל

כן. אני לא אגיד שזה היה מבצע אדיריס, לא.
אני זוכר שעד שהצלחת להפעיל את זה הייתה
סוכר בל פעם לנרנר ולהגיד - הביא לי בדיוק כל שלושה חודשים את מספר היריעות
ואיזה יריעות וכו' הלאה וכו' הלאה, אבל הענין לקראת צאתי, החחיל להכנס
להלם. אם השאלו אותי איזה ערך היה לזה, אינני יודע.

א. יריב

כסופו של דבר זה ענין של מסמעת?

לסקוב

כהחלם.

א. יריב

לא השגה מסמעת?

לסקוב

לא למרות שאישיה טיפלתי ככל מיני פרטים

א. יריב

סדר אחר למי שהצטיין בבסחון שדה; לחץ על

מפקדים לתת עונשים חסורים ולפרטם את הדבר הזה כפקודות המסככל. בדבריים האלה
כמה שאני כגורם מטה יכולתי, כחוך חיל הסודיעין כסוכן יכולתי לפעול יותר
אבל אני טורה, ההישגים היו כהחלם לאמשיעי רצון. כעיקר בנושא כסחון קשר שליו
לא הייתי מסוגה, אבל גם בנושא שליו היתה לי אחריות מקצועית - כסחון שדה,
גם כן המצב עם כל המסאזים לא היה משביע רצון. עשינו כל מיני, אני בסוף
אל"ם אלזון שהוא עדיין בבסחון שדה, אינני יודע
שאלשון/מחשבות/אם הוא הפסיע כפניכס, הוא יכול לתת לכם על כל הדברים
האלה מה כן נעשה מבחינת הסברה, קורסים וכן הלאה. אבל מי כסוך יודע שזה
סתחיל ונגמר במסמעת פשוטה.

השני*
הנושא ~~מב~~ ששאלתי שהוא מאוד מאוד קשור
לסערך,

לסקוב

כן, אני עניתי רק על העניין הראשון. מה היה
השני?

א. יריב

השני היה בסחון שדה. השלישי היה חוסר אמ"ן,
סודיעין סכני וכו', מפרת השימוש בזה וכן ~~המלאה~~.

לסקוב

אם כן, בסחון שדה לסכס, כי חשכתי יותר על
ענין השטוש והבלבול, והיו כמה מבצעים

א. יריב

די ימים אפילו אלגנטיים.

אני חושב שההצלחה שלנו

בענין זה הייתה לא גדולה, הייתה הצלחה מסויימת לא יותר. בסחון שדה היה מסת
מנושא שהסריר אותי הרבה. עשינו כל מיני דברים כדי להגביר את הפעילות
על ידי כל מיני מבצעי טפוז - חופסים אנשים מנסים לעשות פרובוקציה, מי
סמסטיין נוחנים לו פרס, מי שלא, עושים לו שיפוט מהיר. למשל, אחד חרברים
שהצענו הוא שבעניני בסחון שדה ~~ממלכתי~~ בסחון קשר יהיה שיפוט מהיר דוגמת
שיפוט בנושא האונות דרכים.

שגם שם זה לא פועל.

לנרוי

גם שם זה לא פועל, אין תוצאות לענין הזה.
זה לא יכול להיות אמצעי אכסלוסיבי, רק

א. יריב

אחד משורה של אמצעים. אז הרשויות המספטיות התנגדו לזה. ככל אופן, אני אוסר
עשינו כל מיני פעולות אם חרצו לקבל חסונה סודיעקה,

- לסקוב: היה קצין בכיר שנשפט על כסחון שרה או כסחון קשר?
- א. יריב: כן.
- לסקוב: בפס"ד?
- א. יריב: על קשר אינני זוכר. כסחון שרה אני זוכר כחלש סגן אלוף.
- לסקוב: על כסחון קשר או על מה שנקרא התנהגות שאיננה הולמת?
- א. יריב: כסחון שרה. על כסחון קשר אינני זוכר קצין בכיר שנשפט.
- אגרנט: עשיתם שיפוט מהיר?
- א. יריב: לא. זה לא התקבל.
- עכשיו אני חייב עוד תשובה לשאלתה השלישית
- בענין הפרסומים הטכניים. הפרסומים הטכניים חסיר קבלו תפוצה גדולה, אבל אינני יכול לחת לכת תשובה האם ~~האם~~ בתפוצה הרחבה ~~האם~~ שניתנה להם האם הם זכו לליסור מעמיק.
- לסקוב: לא, אחרי זמן הוצאתם כפויזות עצומות של ידיעות שלמות וקטעי ידיעות וחוזר וסיכומים וזכ' - האם לא נעשה איזה דבר לברוק האם זה משמש את השירות שלו? את הסטנדרט-שלנו?
- א. יריב: עשינו פעם בדיקה, בדקנו את התפוצה.
- אגרנט: האם אתה מתכוון להייליים?

לסקוב:

מוציאים דו"ח סודיעין - רע את האויב,
סודיעין טכני על כלי נשק, על רכב, ככה המסוס

נראה, ככה הסנק נראה וכו'. זה מיועד לחיילים מספקד בגוד .

א. יריב:

(א) בדקנו כמה פעמים את התפוצה של סודיעין.

למה? דווקא בדקנו את זה בשביל להגביל את

התפוצה. את התפוצה מסבי סודיעין רציחי להגביל. ואז ראיחי שלענין הטכני
ל"רע את האויב" יש תפוצה גדולה. מצד שני נוכחתי מספר פעמים, כעיקר בזרוע
היבשה, בזרוע האויר אני חושב גם היס, זה יותר טוב. בזרוע היבשה נוכחתי
שהענין איננו משכפע רצון.

אגרנט:

התפוצה או הליסמר?

א. יריב:

הייתי אוסר: הסמעה היידע על האויב כבדיקה

בדרגים היוחר נסוכים, מסג"ר ומטה.

עד מה"ס זה סכר.

לסקוב:

כדקת אם הם קוראים את החומר?

א. יריב:

כן. (א) עשיחי את זאה פעמיים. פעם אחת סיד

אחרי מלחמה ששן הימים, ואז הטלחי על קצין

מיוחד, על סגן אלוף

. הטלחי עליו לעשות כמה דברים: (א) מערכת של חוסר, אם זה בצורת

מלקטים, שקופיות, מערכי שער כנושא רע את האויב. (ב) לוודא את חלקו של רע את

האויב בקורסים השונים. אחר כך חזרתי לענין הזה כי ראיחי כצמידות למלחמה שש

הימים זה היה לא רע. עוד רכר - כשהחזילה מלחמת ההתשה ופעולת המחבלים בצפון, עצם

~~3296~~

הפעילות גם נתנה לדרגים שונים ידוע על הסודיעין. אבל הוא היה ידוע לא
הסיר מספיק שיטתי. ב-1972 אני חושב או סוף 1971 החילה 1972 ראיתי שהעסק,
הלא זה ענין של עליות וירירות, היה נראה לי, אני לא זוכר על סך מה -
אם על סך שיחה שלי עם קציטט, אם על סך ביקור שלי ביחידה, אינני זוכר
על סך מה - הסלתי עוד פעם על מחלקת הארגון וההדרכה לעשות חידוש של כל
הנושא ~~מה~~ הזה. שוב עלה ירי מערכת שלמה של שקופיות, של חומר, פנקסים לקמ"נים
ולוורא שהוכר הזה יוטפע באמצעות מערכת קציני הסודיעין הפיקוריים וכן הלאה.
העבודה הזו, אני חושב שכאשר עזבתי, עוד לא הייתה מושלמת. אני זוכר אפילו
אח הקצין, אח הרב-סרן ~~ש~~ שכבד על זה.

מה הוא היה צריך לעשות? לוורא מה?

אגרנט

הוא היה צריך שנייבכרים לוורא שהחומר
יהיה ערוך ככה שכיחידות, כפיקורים, כאוצרות

א. יריב

כחטיבות ובגורמים אפשר יהא בעזרת חומר זה להרויך חיילים כמה שהם צריכים
לדעת על האויב. א) שאפשר יהיה; ב) שצריך היה לוורא באמצעות מערכת קציני
הסודיעין, בעיקר מה התפקיד העיקרי לקמ"נים הפיקוריים שהם מה קצינים
יותר בכירים שהוכר אכן ייעשה ובמקביל עוד דבר - לרענן ולקרוך את חומר
הסודיעין בקורסים השונים. כמובן אני לא מדבר על קורסי הסודיעין של חיל
הסודיעין עצמו שכמובן שבהם היה כל הזמן החומר מעודכן. זאת הייתה באמת

נקודה ---

נגד הזרם?

לסקוב

אני לא יודע אם נגד הזרם מבחינת ההכרה.
לא היה ויכוח עם אף ספקר סודיעין ~~מה~~ ורע

א. יריב

אח האויב חשוב. על זה לא היה ויכוח.

אבל היה הסתר פנים?

לסקוב

הכיצוע. זאת אומרת - תאסוף את האנשים, תביא
אותם, תביא את הקמ"נים הגדולים. מה אגב, אחת

א. יריב

החולשה, קמ"ן גדודי זה פונקציונר שאם הוא כחור מאוד רציני, הוא יכול לעשות את זה, ואם המג"ר יעזור לו. הקמ"נים הגדודיים הם ילשים.

נכנצל: האם לא חשוב לדעתך שהמסכ"ל ישים דגש חזק על הנושא הזה?

א. יריב: כן. לכן אני יזמתי את זה כמגמה שאחרי זה זה יירד, ואני חייב גם לבקר את זה אחר כך.

אבלמה, הייתה בעיה אחרת חמורה. אני ממא אתן לכם דוגמא: יש לנו מערך קציני מוריעין עצום במילואים וכסדיר גם אותם היה צריך לעדכן, לא רק את המפקדים ואת החיילים, אלא גם את קציני המוריעין.

נכנצל: זה המקור אמ"ן?

א. יריב: ותפסו קצין מוריעין חסיכתי במילואים או בסדיר, נניח שסדיר זה קצה יותר קל מאשר מילואים והיה צריך פה מאמץ. איך עשיתי את זה? פשוט, שהיבתי על ידי זה שהיבתי מפקדה את קציני המוריעין הפיקודיים - אחת עושה לפחות שתי השתלמויות או שלוש השתלמויות בשנה למערך קציני מוריעין שלכם. גם על זה היה צריך לעשות מאמץ. אחת הסיבות, אני לא בא להצדיק אלא רק להסביר, אחת הסגרות שבדרך כלל המערך הסדיר היה עמוס מאוד כעבודה. ואז הוא אפר "מה", ואם אחת לא כופה אותו, זה קשה מאוד. אבל אם סותר לי, כי רב-אלוף לסגנת רוצה לדעת מה זה נהן, בסיכוב הראשון שהיה אחרי מלחמת ששת הימים אני חושב שהיו לזה חוצאות לא רעות. בסיכוב השני אני חושב עם כל הפנקסים שעשינו לפי פיקודים ולפי צבאות. זהו, אני נזכר, מלחמה על פלקאסים - מלחמה שהיתה לי על פלקאסים ושכלל זאת הוצאנו פלקאסים של כל הרכב, וחוברות על כל הרכב החדש, מישהו הראה לי חוברת, אני חושב מ-1970 על האגר, אותו האגר הפורסם סופיע שם. אבל אני חושב שבסיכוב השני נדמה לי, שהחוצאות, אינני יודע, לא הספקתי לראות.

א.ו.

- 107 - 110 -

בסיבוב השלישי שאני עשיתי היה עוד יותר
חסור מהסיבוב השני שאתה עשית.

לסקוב

אני רוצה לשאול שתי שאלות קצרות כסוף.

אברנט

אני מצטער שלא עשינו הפסקה כי אז הייתה קצת

אפשרות לנח.

א) באיזה מידה הקמ"גים הפיקודיים לא הושפעו
לקטעי המודיעין שהם הוצגו בעצמם, הם גם

כן חייבים,

בהחלט, הם חייבים.

א. יריב

על ידי הערכות שהם קיבלו מאמ"ן, מהלקטים

אברנט

שאמ"ן הוציא, כך שלבסוף גם אמ"ן היה חושב

שהגם גם מה שהקמ"ן הפיקודי אוסר זה בכלל כאשר את העבכחנו שזה הרגיל, לרובם.
האם לא היה מה משהו במקום שהוא יתן לקט על הערכת סיב המודיעין שהוא
כעצמו רואה אותם, כלי ההשפעה הזו?

אני חושב שזה היה חלוי בקמ"ן. זה היה חלוי

א. יריב

בקמ"ן, באיש. אולי במידה מסויימת גם באלוף

הפיקוד דבמידת השפעתו על הקמ"ן, גם זה יכול להיות.

אתה הרגשת שיש איזה תקלה?

אברנט

אני לא הרגשתי. יכול להיות שלא הרגשתי לא

א. יריב

מפני שלא היה, אלא מפני שלא בדקתי את הדבר.

פעם דובר על כך שצריך להיות עוזר להערכה

אברנט

כלתי חלוי לראש הממשלה. מה ביחס לראש אמ"ן עצמו?

יש לו חפזים עצמאיים; הוא קצין המודיעין של הרמטכ"ל, הוא גם ספקר

יש לו חפזים מיוחדים בתוך אמ"ן. יש לאמ"ן ראש מחלקת מחקר ועוזר לראש

מטה הארגון וההדרכה. הוא מקבל המון ידיעות;

לפני כן רשמה א.ו.
ר.ב.א.

- 111 -

ועדו החקירה - 15.1.74
ישיבת נ"ט (בקר)
הערו: א. יריב

הוא מקבל הסוגן ידיעות, אחר כך אם יש לו,
גם ראש הלשכה מססן לו את הידיעות,

היו"ר אברנט:

הוא לא רואת, גם לא יכול לראות את כל הידיעות.

גם לא סוכרת.

א. יריב:

האם הוא לא צריך עוזר להערכה בלתי תלוי.
עוזר שאין לו כל תפקיד אחר?

היו"ר אברנט:

אני יכול לספר לכם משהו פה. אני חושב שזה
היה טוב. אבל חרשו לי סיפור קצר.

א. יריב:

אחד הלקחים שלי היה, שצריך גורם אצלנו,

במחקר ובהדרכה, ולא יהיה, אני אמרתי - שיהיה קונטרול. אמרתי - שלא איכפת

לי שהוא ישב כל היום, צאצאצאצא 5 ימים בשבוע, או 10 ימים בשבועיים, עם

הרגליים על השולחן. אבל יבוא אלי כעבור שבועיים ויגיד - המפקד, שים לב לענין

זה, המחשבה העיקרית שלי - להקים ענף בסיסי היתה המחשבה הזאת, שיהיה גורם

שהוא יעשה שתי מונקציות. קודם כל גורם שהוא לא צריך לרוץ כל יום עם נייר.

אין עליו להץ מייד. ולכן יוכל לעשות בקדמה עלינו כולנו בהדרכה. דבר שני -

הוא יוכל לעסוק במחקרים בסיסיים. מחקר בסיסי יש זמן, לא דוחק. תמיד כחוכד

יהיו מספיק אנשים, שיוכלו גם לעשות את זה וגם את זה. אני עוד חשבתי על זה

לפני מלחמת ששת הימים. לא מצאתי אנשים לזה. אחרי מלחמת ששת הימים, במאמץ

גדול, הצלחתי להקים את הענף הזה. בראשו עומד, הוא עכשיו א"ס, אז היה ס"א,

בשם מרוטי, ואני אמרתי לו - תהיה קונטרול. אינני יודע באיזה מידה אתם

התרשמתם מכעיית כוח-האדם במודיעין. לפצוא אנשים זכו, זו אחת הבעיות

הכי קשות ולוקחת מראש אס"ן חרבה מאד בזמנו. בכל אופן כאשר הקמתי את הענף

הזה אמרתי להם - תהיו קונטרול. בהחלטה לא היו לנו עוד מספיק מחקרים בסיסיים,

ולא היו לנו גם קונטים, רק אחר כך...

דעה התקירה - 15.1.74

- 112 -

ר.כ.א.

ישיבה נ"ט(בקר)

העד: א. יריב

היו"ר אברנט:

קונטרולה על מה?

א. יריב:

על ההערכה.

כעבור כמה זמן באו אלי הבחורים ואמרו -

המפקד אנחנו כפרוסטרציה, ככה הם אמרו, אני שואל, למה?

היו"ר אברנט:

מי אמר לך?

א. יריב:

החיילים, שאלתי אותם: למה? - אנחנו

לא מוציאים נשירות כל יום, אין לנו פרנסה

יומיומית, טוב, אני אמרתי להם מה שאמרתי להם, אפ"כ, גם היתה פרנסה יומית,

וגם היה זמן. למשל, בהערכה השופט לנדאו שאחה נחת לי על 72, יש פרק סיכומים,

בפרק האחרון. ההערכה היא כזאת: יש הערכה על כל ארץ כלכלית, את ההערכה על

כל ארץ והערכות מקצועיות כותבים הקצינים שעוסקים באותה הארץ, את פרק הסיכומים,

מאז שקם הענף, היה כותב אותו ראש ענף, דוקא לקחנו אותו שהוא אינו מעורב

בעניינים.

מה אני רוצה לומר, שאני חושב שכדאי

שתהיה פונקציה כזאת שהיא יכולה לתת מבט חדש, אבל כל איש שיהיה באמ"ן, הוא גם

יהיה מעורב באמ"ן, מה שלא יהיה, כי ממה הוא יהיה נזונון? - הוא יהיה נזונון

מהלקטים של אמ"ן, מהידיעות של אמ"ן. אז כמידה מסויימת, הוא יהיה סחוט

קומיסט מאותו ראש אמצע ענף, וקשה מאד למצוא, אני אומר, אנשים כאלה, שיהיו

מסוגלים והוא יהיה מאושר מזה, כשהוא רק צריך לחשוב, והוא פתור מדברים

אחרים, אבל מה שכן יכול להיות, שפטנט בדומה לפטנט של פורום חומשי, לא

משתד, לא מצמצא ממספר ליד ראש-הממשלה להערכה, שיהיה גורם כזה ליד ראש אמ"ן.זה כן אפשרי, כי אני רואה את הנקודה החשובה בכך, שיהיו סחוחות שלא חיים באותההמסגרת כמו הסחוחות שעושים את מצמצא ההערכה שלנו.היו"ר אברנט:

היום היית מחייב שיהיה לה ידע?

א. יריב:

או קבוצה כזאת, אחד אולי זה מסוכן, קבוצה.

ר.ב.א.

-120-113-

ועדת החקירה - 15.1.74

ישיבה נ"ט (בקר)

תערי: א. יריב

אצאאאאאא

קבוצה זה יכול להיות מסוכן, כי

היו"ר אגרנט:

אז יכולות להיות שתי דעות.

יכול להיות.

א. יריב:

אני מודה לך על ערותך.

היו"ר אגרנט:ה פ ס ק ה